

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ**

рег. N 13-20

**Кваліфікаційна робота
магістра**

на тему **ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ ПОСТУПКИ У
СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ**
(на матеріалі публіцистичних текстів)

Виконала: студентка 2 курсу,
групи 8.035-ф
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.055 Романські мови та
літератури (переклад включно),
перша – французька
освітньої програми Мова і література
(французька)
Резчикова Наталя Михайлівна

Керівник к.ф.н., доц. Тарасюк І.В.

Рецензент к.ф.н., доц. Уділова Т.М.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології
Кафедра романської філології і перекладу
Освітній рівень магістр
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.05 Романські мови та літератури (переклад включно),
перша – французька
Освітня програма Мова і література (французька)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Шаргада І. П.
« » 2020 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
РЕЗЧИКОВІЙ НАТАЛІ МИХАЙЛІВНІ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проекту) «Функціонально-семантичне поле поступки у сучасній французькій мові (на матеріалі публіцистичних текстів)»

Керівник кваліфікаційної роботи (проекту) Тарасюк Інна Василівна,
к.ф.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «22» квітня 2019 року № 597-с

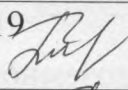
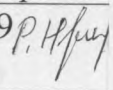
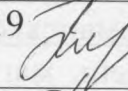
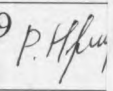
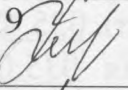

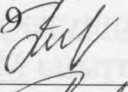
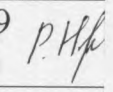
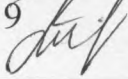
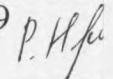
2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проекту)
8 січня 2020 р.

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проекту)
теоретичні засади теорії функціонально-семантичного поля; комунікативно-прагматичні особливості публіцистичного дискурсу; контекстуальний аналіз.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1) здійснити огляд теоретичних джерел; 2) розглянути категорію поступки; 3) виявити структурну організацію функціонально-семантичного поля; 4) побудувати модель функціонально-семантичного поля поступки у сучасній французькій мові.

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Тарасюк І. В., к.ф.н., доц.	15.05.2019 	15.05.2019
Розділ 1	Тарасюк І. В., к.ф.н., доц.	17.06.2019 	17.06.2019
Розділ 2	Тарасюк І. В., к.ф.н., доц.	18.09.2019 	18.09.2019
Розділ 3	Тарасюк І. В., к.ф.н., доц.	30.09.2019 	30.09.2019
Висновки	Тарасюк І. В., к.ф.н., доц.	26.12.2019 	26.12.2019

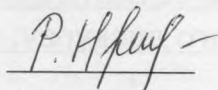
6. Дата видачі завдання 15.05.2019 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	травень 2019	виконан
2.	Добір фактичного матеріалу	травень 2019	виконан
3.	Написання вступу	червень 2019	виконан
4.	Написання теоретичних розділів	жовтень 2019	виконан
5.	Написання практичного розділу	грудень 2019	виконан
6.	Формулювання висновків	грудень 2019	виконан
7.	Проходження нормоконтролю	січень 2020	виконан
8.	Одержання відгуку та рецензії	січень 2020	виконан
9.	Захист	січень 2020	виконан

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність роботи несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

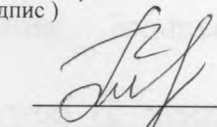
Магістрант

(підпис)

Н. М. Резчикова

(ініціали та прізвище)

Керівник роботи

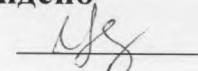

(підпис)

І. В. Тарасюк

(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер

(підпис)

Т. М. Уділова

(ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 98 стор., 107 джерел.

Об'єкт дослідження: функціонально-семантичне поле поступки у сучасній французькій мові, як поліцентрична структура, що складається з трьох взаємодіючих один з одним мікрополів, конституенти яких об'єднуються набором семантичних ознак, особливостями форми та змісту.

Мета роботи: описати засоби позначення поступки у публіцистичних текстах та розкрити особливості функціонально-семантичного поля поступки у французькій мові.

Теоретико-методологічні засади: ключові положення тлумачення категорії поступки у лінгвістиці (В. Апресян, Н. Поспелов, В. Белошапкова, Р. Теремова та ін.), визначення функціонально-семантичного поля (А. Бондарко, Г. Мусатова). Визначення комунікативно-прагматичних особливостей публіцистичного дискурсу (Т. Самарська, Л. Кройчик та ін.).

Отримані результати: функціонально-семантичне поле поступки у сучасній французькій мові представлено трьома мікрополями, які взаємодіють одне з одним (мікрополе реально-поступливого значення, мікрополе поступливо-можливого значення, мікрополе підсилювально-поступливого значення). Значення поступки реалізується за допомогою граматичних та лексичних засобів французької мови, віднесення яких до одного (або двох) мікрополів поступливого значення залежить від цілої низки контекстуальних критеріїв.

Ключові слова: *поступка, функціонально-семантичне поле, мікрополе реально-поступливого значення, мікрополе поступливо-можливого значення, мікрополе підсилювально-поступливого значення.*

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КАТЕГОРІЇ ПОСТУПКИ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ.....	7
1.1 Огляд підходів до тлумачення поступки у лінгвістиці	7
1.2 Структурно-типологічні характеристики функціонально-семантичного поля.....	16
РОЗДІЛ 2 ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ ДИСКУРС: ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ	25
2.1 Комунікативно-прагматичні особливості публіцистичного дискурсу... 25	25
2.2 Типологія публіцистичних текстів.....	31
РОЗДІЛ 3 ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КАТЕГОРІЇ ПОСТУПКИ У ФРАНКОМОВНИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ	36
3.1 Поступка у публіцистичних текстах: методика аналізу	36
3.2 ФСП поступки: граматичні засоби позначення у публіцистичних текстах	41
3.3 ФСП поступки: лексичні засоби позначення у публіцистичних текстах	71
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	92

ВСТУП

Актуальність нашого дослідження полягає у необхідності розробки системного підходу до аналізу явища поступки, його функціонально-семантичного поля (далі ФСП), спираючись на сучасний мовний матеріал.

Наукова новизна роботи полягає у спробі дослідження особливостей структури та семантики функціонально-семантичного поля поступки у сучасній французькій мові.

Об'єктом даного дослідження є функціонально-семантичне поле поступки у сучасній французькій мові, як поліцентрична структура, що складається з трьох взаємодіючих один з одним мікрополів, конституенти яких об'єднуються набором семантичних ознак, особливостями форми та змісту. Центральне місце в семантичній структурі поля поступливості займає мікрополе реально-поступливого значення. Ближче до центру розташовується мікрополе поступливо-можливого значення, на периферії знаходиться мікрополе підсилювально-поступливого значення.

Предметом дослідження є засоби вираження функціонально-семантичного поля поступки у публіцистичних текстах французькою мовою з огляду на їх структурно-семантичні, комунікативно-прагматичні та функціональні особливості.

Метою дослідження є описати засоби позначення поступки у публіцистичних текстах та розкрити особливості функціонально-семантичного поля поступки у французькій мові.

Для досягнення даної мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- 1) визначити функціонально-семантичні особливості категорії поступки;
- 2) дослідити різні підходи до тлумачення поступки у сучасній лінгвістиці;
- 3) виділити структурно-типологічні характеристики функціонально-семантичного поля;

4) визначити комунікативно-прагматичні особливості публіцистичного дискурсу та вивести типологію публіцистичних текстів;

5) виявити та проаналізувати особливості функціонування засобів позначення категорії поступки у публіцистичних текстах;

6) описати структуру ФСП поступки у сучасній французькій мові.

Матеріалом дослідження послужили приклади застосування поступки у публіцистичних текстах, вибраних з сучасних франкомовних видань: France Info, Le journal de Montréal, La nouvelle Union, Le Journal le Nord, Le journal de Chambly, La Presse, RTL Luxembourg, jeuxvideo.com, #Trashtalk Les vraies coulisses de la NBA, Agora Vox Le média citoyen, La voix du Nord, EnBeauce.com, Le Matin, WELOVEBUZZ, Le vent se lève, TVA Nouvelles, Le Point, Les Numeriques, L'Yonne républicaine, L-express.ca, 20 minutes, Virgin Radio, Libération, Le journal de Quebec, Aficia, Le Figaro, National Geographic, Cuk.ch, Evenement.com та ін.

Методи дослідження. Дослідження здійснювалось на основі використання наступних методів та прийомів: семний аналіз, метод суцільної вибірки, метод аналізу дефініцій, дистрибутивний аналіз, контекстуальний аналіз.

Практична значущість дослідження полягає у можливості використання його результатів під час проведення теоретичних, семінарських та практичних занять з наступних дисциплін: «Теоретична граматики французької мови», «Порівняльна граматики» та на практичних заняттях з граматики французької мови.

Структура роботи дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

У вступі подано загальні відомості про дане дослідження, починаючи від умотивування теми, мети, завдань, актуальності дослідження, визначення об'єкту, предмету та структурування роботи.

У першому розділі подаються загальні відомості про категорію поступки, увага приділяється до різних підходів дослідження явища

поступки у вітчизняній та французькій лінгвістиці. Також розглянуті структурно-типологічні характеристики функціонально-семантичного поля.

Другий розділ містить інформацію про комунікативно-прагматичні особливості публіцистичного дискурсу та типологію публіцистичних текстів.

Третій розділ висвітлює особливості реалізації категорії поступки у сучасних публіцистичних текстах французькою мовою.

У висновках подано узагальнені результати дослідження.

Загальна кількість сторінок 98, кількість використаних джерел 107.

РОЗДІЛ 1

ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КАТЕГОРІЇ ПОСТУПКИ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

1.1 Огляд підходів до тлумачення поступки у лінгвістиці

На початку нашого дослідження хочемо розглянути приклади визначення слова *поступка*, подані у тлумачних словниках російської, української та французької мов.

Так, тлумачний словник російської мови С. І. Ожегова [Ожегов 2014] надає наступне визначення даного слова: «Уступка – отказ от чего-нибудь в пользу другого. *Пойти на уступки* – компромиссное решение, послабление в чём-нибудь».

Далі, тлумачний словник Д. М. Ушакова [Ушаков 1940] надає наступне визначення: «Уступка – отказ от чего-н. в пользу или в интересах другого, соглашение, компромисс».

Тлумачний словник російської мови Т. Ф. Єфремової [Ефремова 2010] в свою чергу пропонує наступне визначення терміну: «Уступка – отказ от чего-л. в пользу или в интересах кого-л.; соглашение, компромисс».

Як ми можемо зазначити, тлумачні словники російської мови однаково визначають слово *уступка*. Складові семи російського слова *уступка*:

1. «відмова» 2. «від чого небудь» 3. «одного комуніканта на користь іншого». Також у тлумаченні необхідного нам слова завжди фігурують семи «згода з іншою стороною» та «компроміс», завдяки яким ми можемо дійти висновку, що російське слово *уступка* означає, перш за все, не заперечення, а навпаки – бажання піти на компроміс та дійти згоди.

Тепер розглянемо визначення необхідного нам слова, що подане у академічному тлумачному словнику української мови 1970—1980 рр. [Словник української мови 1976]:

ПОСТУПКА, *и, жін.*

1. Добровільна відмова від чого-небудь на користь когось іншого або заради чогось.

2. Повна або часткова згода з ким-небудь у чомусь; відмова від своїх намірів, поглядів і т. ін. на чийсь вимогу.

Іти (іти) на поступки: а) послаблювати свої вимоги або й зовсім відмовлятися від них, підкоряючись кому-, чому-небудь. б) частково або повністю задовольняти чийсь вимоги.

Робити (зробити) поступку кому-небудь — задовольняти чю-небудь вимогу, чийсь прохання.

Семи українського слова *поступка* можуть повторювати семи російського слова *уступка*:

1. «добровільна відмова» 2. «від чого-небудь» 3. «на користь іншого»

А також додаються семи 1. «послаблення вимоги» 2. «частково задовільняти»

Ми бачимо, що у визначенні слова *поступка*, наданого тлумачним словником української мови, окрім ідеї відмови або повної згоди, поданої у тлумачних словниках російської мови, присутня також сема «деякого послаблення», або «часткової згоди задовольнити вимоги іншої сторони».

У свою чергу, словник французької мови Larousse [Larousse 2019] надає наступне тлумачення слова *concession*:

Concession *nom féminin, latin concessio*

DÉFINITIONS

- *Abandon d'un avantage, d'un droit, d'une prétention.*
- *Fait de concéder quelque chose à quelqu'un, d'accorder un point (surtout dans une discussion) à un adversaire ; cet avantage accordé.*

У французькій мові у слова *concession* наявні наступні семи: «укр. відмова від вигоди» («фр. *abandon d'un avantage*»), «укр. факт поступки» («фр. *fait de concéder*»), «укр. прийняття до уваги думки співрозмовника» («фр. *d'accorder un point (surtout dans une discussion) à un adversaire*»).

Відповідно до тлумачного словника французької мови Trésor [Trésor 2019], поступка виражається наступним чином:

a) GRAMM. Relation de restriction ou d'opposition exprimée par un complément circonstanciel indiquant qu'un phénomène qui entraîne normalement un autre n'a pas eu cet effet ou a eu un effet contraire. *Complément de concession; proposition de concession.* Synon. *proposition concessive.*

b) RHÉT. [Dans une discussion] Figure consistant à accepter, sans perdre l'avantage, un argument ou une objection que l'on pourrait réfuter. *Par la concession, on veut bien accorder quelque chose à son adversaire, pour en tirer ensuite un plus grand avantage* (P. Fontanier, *Les Figures du discours*, Traité gén. des figures du discours autres que les tropes, Paris, Flammarion, 1968 [1827], p. 415).

Французький словник Trésor додає спеціальні значення: граматичне та риторичне трактування слова *concession*. Словник передає дану лексему як граматичний засіб для вираження відношення обмеження або опозиції, вказуючи, що певне явище, породжуючи інше не досягає очікуваного ефекту або породжує протилежний ефект. Друге значення лексеми *concession* - риторична фігура, метою якої є прийняття певного аргументу або заперечення яке могло б бути відкинута, але без втрати особистої переваги у діалозі (дискусії).

Отже, можемо зазначити, що тлумачні словники французької мови схильні трактувати слово *concession* не лише як факт згоди зі співрозмовником, а й також як відношення обмеження або протиріччя, яке виражене обставиною у складнопідрядному реченні. Також французькі тлумачні словники зазначають, що у дискурсі *concession* означає згоду, але за умови, що вона неповна, аргумент, який вводитьься для продовження дискусії, враховуючи думку опонента, але не може бути заперечений.

Далі, у ході нашої наукової роботи ми розглядаємо різні підходи до тлумачення поступки, розглядаючи як дослідження вітчизняних дослідників, так і їх іноземних колег.

Якщо розглядати дослідження Г.О. Мусатової [Мусатова 2014, с. 95-100], то вона розглядає *поступку* як *функціонально-семантичну категорію*, що характеризується широкою семантичною варіативністю та яка пов'язана зі складною і різномірною системою засобів вираження відносин зворотньої зумовленості.

Лінгвіст В.Ю. Апресян [Апресян 1999, с. 24-44], у свою чергу, взагалі не відносить значення поступливості до базових значень, як значення причини, часу, ступеня порівняння. За словами дослідниці, значення поступливості семантично багатше і тому представлено достатньою кількістю слів у мові. Тим не менш, цей семантичний клас є достатньо великим, адже включає у себе не лише слова та висловлювання (сполучники, частки, фраземи, частини мови), а й також синтаксичні конструкції. Також, на думку науковця, узагальнення значення поступливості є достатньо важким, адже поступка, на відміну від причини, часу, ступеня порівняння або умови, не входить в значення слів, які позначають категорію поступливості у російській мові.

Для В. Ю. Апресян поступка це лише метаслово, яке є дуже зручним, аби виділити певну групу слів для того, щоб розглянути їх, але неможливе для використання задля їх тлумачення. Дослідниця також виділяє загальний сценарій вживання для всіх слів за значенням поступливості, який може вважатися семантичним інваріантом. В. Ю. Апресян наголошує, що у реченнях зі значенням поступливості *має місце конфлікт між двома ситуаціями* (Р і Q), і в цьому конфлікті ситуація Р перемагає, виявляється сильнішою. Іноді це відбувається завдяки певним *додатковим обставинам* (R).

Вирази зі значенням поступливості розрізняються, в першу чергу, тим, якого роду ситуації вступають в конфлікт. Ці ситуації можуть оцінюватися мовцем як щось бажане (ситуація Р для ряду *«по крайній мере»*) або небажане (ситуація Р для *«как ни крути, как не верти»*; ситуація Q для лексеми *«вот только»*). Вони можуть оцінюватися у подальшому як щось значне (ситуація Q для *«как .. ни»*) або незначне (ситуація Р для ряду *«по крайній мере»*).

Також, вони можуть оцінюватися як щось ймовірне (ситуації Р і Q для *тем не менее*) або малоймовірне (ситуація Р для *лишь бы, только бы*). Конструкції зі значенням поступливості також відрізняються тим, яка саме з ситуацій (Р, Q, R) знаходиться у фокусі уваги.

Ситуація R потрапляє у фокус тільки у лексем *как-никак, все-таки, все же*. У деяких у фокусі перебувають і Р, і Q (*как ... ни, если уж не .. то*). Все решта розподіляється на приблизно дві рівні групи – з Q в фокусі (*несмотря на, хотя, правда, вот только*, усі лексеми підкласу "межа" (предел) або з Р в фокусі (лексеми ряду *все-таки, зато*, лексеми ряду "принаймні" (*по крайней мере*)). Також, дослідниця наголошує на тому, що вирази зі значенням поступливості можуть варіюватися за ступенем своєї поступливості. Оскільки усі вирази зі значенням поступки – це вирази в якійсь мірі діалогові, орієнтовані, в першу чергу, на реального чи уявного адресата або опонента. Всі вони вказують на деяку згоду з адресатом, визнання його правоти, але також на деяку незгоду з адресатом, та утвердження своєї правоти (тобто, того, хто говорить). Залежно від частки прийняття або неприйняття позиції адресата, вирази зі значенням поступливості у російській мові можна розподілити за наступною шкалою:

- **лексеми зі слабим значенням поступливості**, оскільки частка того, що мовець стверджує свою правоту – більша: *несмотря на, тем не менее, все равно*;

- **лексеми з сильним значенням поступливості**, оскільки визнають правоту адресата, і ця частка згоди є більше частки ствердження своєї правоти мовцем: *как-никак, правда*.

Значення поступливості виражає відношення між дією і причиною, коли причина або факт, який повинен був би перешкоджати здійсненню дії, насправді все ж не служить перешкодою до здійснення цієї дії. Ці логічні зв'язки мають семантично ситуативний характер і мінімум дві ситуативні структури, оскільки одна ситуація не є достатньою основою для того, щоб відмінити іншу.

Далі, Н. С. Поспелов [Поспелов 2010], в свою чергу, звернув увагу на значення зворотньої обумовленості у складнопідрядних реченнях зі значенням поступки. Дослідник зазначає, що складнопідрядні речення даного типу характеризуються чітко вираженим, двостороннім зв'язком двох простих речень. Конструкції, які вводять значення поступки (сполучник «хоч» (рос. «хотя»)) у підрядному реченні, за умови, що воно стоїть у препозиції, надають реченню значення зворотньої обумовленості, яке протиставляється змісту головного речення, який був введений сполучником протиставлення. Завдяки цьому подібна конструкція отримує чітку двочленну будову та має тенденцію до переходу в будову сурядності. У структурі складнопідрядних речень з'являється асиметрія, що виражається у двох синтаксичних тенденціях, що суперечать одна одній. Якщо ж у реченні зі значенням поступливості підрядна частина йде за головною, за своїм значенням вона наближається до додаткового та обмежувального судження.

Науковці відмічають тісний зв'язок конструкцій, що означають відношення зі значенням поступки і відношення протиставлення, підкреслюють, що поступка є проявом опозиції, тому що поступка, для якої опорою є сема «всупереч», вказує на протиріччя і навіть несумісність фактів. У мові існують різні види синтаксичних засобів для позначення відношень зі значенням поступливості, проте з приводу класифікації конструкцій зі значенням поступливості немає єдиної думки.

Одні дослідники (В. А. Богородицький, Н. А. Жданов, А. М. Пешковський, Н. С. Поспелов та ін.) відносять конструкції зі значенням поступливості до проміжного класу між сурядністю і підрядністю, бо в них можливе одночасне вживання підрядних і сурядних сполучників. Інші вчені (В. А. Белошاپкова, Л. І. Каменєва, С. А. Шувалова та ін.) відзначають, що в цілому конструкції зі значенням поступливості являють собою «перехідний тип» від сурядності та підрядності.

А. В. Кулешова, в свою чергу, стверджує [Кулешова 2015, с. 121-125], що відносини зі значенням поступливості позначаються різними

структурними типами конструкцій: складнопідрядними, складносурядними, простими, безсполучниковими складними і фразеологізованими реченнями. Крім того, кожен тип семантико-синтаксичної організації має свої смислові відтінки. Засобами вираження відносин зі значенням поступливості є сполучники, прийменники, вступні слова, частки, прислівники, структура речення і комбінації різних елементів.

Н. Є. Кухаревич [Кухаревич 1955, с. 3] вважає, що складнопідрядні речення з підрядним реченням зі значенням поступливості є одним синтаксичним цілим. В одному простому реченні наводяться факти, які могли б слугувати підставою для того чи іншого результату, у другому простому реченні ж присутній наслідок, який є протилежним очікуваному, на підставі сказаного у першому реченні.

Н. А. Донець [Донець 1975, с. 32] вважає, що складні конструкції зі значенням поступливості вказують на здійснення дії у головній частині складнопідрядного речення, яка відбувається попри умови, які надані у підрядній частині речення. Тобто ці конструкції означають умову, не прийняту до уваги.

Таким чином, сутність відносин зі значенням поступливості порушує традиційні зв'язки, наявність наслідку, що суперечить тому, що очікується.

Складні речення з підрядними поступки Н. А. Донець [Донець 1975] ділить на два різновиди – *частково-поступливі* («частноуступительные») і *загально-поступливі* («обобщённо-уступительные»). Частково-поступливі конструкції на відміну від загально-поступливих конструкцій зазвичай виражають припущення якоїсь конкретної дії, явища, наслідку або поступку, згоду на будь-яку обставину, зазначену у даному реченні. Наприклад: *Потом увидел ясно он [Онегин], что и в деревне скука та же, **хоть** нет ни улиц, ни дворов, ни карет, ни балов, ни стихов* (А. С. Пушкин). Поступка в реченнях даного типу носить більш частковий характер.

Якщо складнопідрядне речення складається не з однієї *частково-поступливої* конструкції, а з кількох, то це підкреслює та підсилює відчуття

суперечливості очікуваного, свідчить про обмеженість поступки. Наприклад: *Да, то была родимая земля, **хотя** над ней чужое было небо, **хотя** над ней медовый вянул цвет* (А. Т. Твардовский).

Загально-поступливі додаткові частини приєднуються до головної частини відносними займенниками і прислівниками з підсилювально-негативною часткою **ні**, яка і надає конструкції узагальнений характер. Наприклад: ***Как бы вы ни** напрягали зрение, **сколько бы ни** смотрели на два тончайших стёклышка, вы не увидите ничего* (В. Каверин).

У складнопідрядних реченнях зі значенням поступки реалізується відношення зворотної стимулюючої обумовленості при якій підрядне речення, у якому реалізується поступка вказує на факт, що суперечить змісту головного речення. Те, про що повідомляється в підрядному, мало б привести до результатів, протилежних тим, про які йдеться у головному реченні [Грамматика современного русского литературного языка 1970, с. 720].

У лінгвістиці поступка розглядається як логічне протиріччя між підставою і наслідком, що впливають з нього; як вираз недостатньої, відкинутої підстави; як зворотня обумовленість [Русская грамматика 1980, с. 710].

В. В. Бабайцева [Бабайцева 1979, с. 70] у свою чергу відмічає, що підрядні речення зі значенням поступки мають значення зворотнього наслідку, тобто результату, протилежного очікуваному.

А. В. Богомоллова [Богомоллова 1955] вважає, що наявність проміжних конструкцій обумовлена відсутністю чітких кордонів між складнопідрядними та складносурядними реченнями судячи з відношень, що вони виражають. Відношення поступливості має більш чітке відображення при вживанні сполучників поступливості, та менш чітке відображення, якщо сполучників немає.

Р. М. Теремова [Теремова 1986, с.18] класифікує ситуації зі значенням поступки наступним чином: ситуація реально-поступлива (поступка містить відкинуту підставу, що перешкоджає та яка є реальною подією); ситуація

поступливо-можлива (компонент зі значенням поступливості виражає собою підставу, що перешкоджає, але яка є недієвою); ситуація поступливо-підсилювальна (поступка включає в себе сему посилення, яка має зв'язок з узагальненням (повний об'єм охоплення осіб, предметів, простору, часу, кількості).

Французька дослідниця Франсуаза Летублон, в свою чергу надає наступне визначення поступки, спираючись на праці дослідників Джона Остіна [Austin 1962] та Джона Серля [Searle 1969, 1975, 1976]; які розглядали поступку як мовленнєвий акт. Згідно дослідженням Ф. Летублон поступку можна трактувати як мовленнєвий акт, який полягає у частковій згоді з думкою співрозмовника, при якій мовець поступається частиною своїх тез, але з подальшим наданням аргументів [Letoublon 1983, с. 85-110].

Отже, беручи до уваги дослідження вищепредставлених науковців, можемо зазначити, що існує багато підходів до тлумачення поступки у лінгвістиці та трактування є багатограним. По-перше, тлумачні словники трактують цей термін як відмову від чого-небудь задля або враховуючи інтереси іншої сторони, бажання піти на компроміс та дійти згоди, а й також як відношення обмеження або протиріччя, яке виражене обставиною у складнопідрядному реченні. Також у дискурсі поступка означає згоду, але за умови, що вона неповна, аргумент, який вводиться для продовження дискусії, враховуючи думку опонента, але не може бути заперечений.

У лінгвістиці одні дослідники розглядають поступку, як функціонально-семантичну категорію, що характеризується широкою семантичною варіативністю та яка пов'язана зі складною і різномірною системою засобів вираження відносин зворотньої зумовленості. Інші вважають, що поступка - це лише метаслово, яке є дуже зручним, аби виділити певну групу слів для того, щоб розглянути їх, але неможливе для використання задля їх тлумачення. Для деяких поступка є проявом протиставлення, тому що поступка, для якої опорою є сема «всупереч», вказує на протиріччя і навіть несумісність фактів. Для інших науковців конструкції зі значенням

поступливості являють собою «перехідний тип» від сурядності та підрядності, сутність відносин зі значенням поступливості порушує традиційні зв'язки, наявність наслідку, що суперечить тому, що очікується. Поступка виступає як логічне протиріччя між підставою і наслідком, що випливають з нього; як вираз недостатньої, відкинутої підстави; як зворотня обумовленість.

У подальшому дослідженні ми будемо спиратися на наступну дефініцію поступки: *поступка* - це засіб для вираження відношення обмеження або опозиції, вказуючи, що певне явище, породжуючи інше, не досягає очікуваного ефекту, або породжує протилежний ефект. Поступка має на меті прийняття певного аргументу, або заперечення, але без втрати особистої переваги у діалозі (дискусії).

1.2 Структурно-типологічні характеристики функціонально-семантичного поля

Згідно досліджень А. В. Бондарко [Бондарко 1984], поняття функціонально-семантичного поля можна розглядати як системну основу для аналізу функцій одиниць різних рівнів будови мови. Функціонально-семантичне поле – це угруповання граматичних і «будівних» лексичних одиниць, що базується на певній семантичній категорії, а також на різних комбінованих (наприклад, лексико-синтаксичних) засобах цієї мови, що взаємодіють на основі спільності їх семантичних функцій.

Кожне поле включає систему типів, різновидів і варіантів певної семантичної категорії, співвіднесену з різноманітними формальними засобами їх вираження. ФСП розглядається як двостороння єдність, адже воно має не лише план змісту, але і план вираження. Поняття ФСП пов'язане з уявленням про деякий простір. В умовному просторі функцій і засобів

встановлюється конфігурація центральних і периферійних компонентів поля, виділяються зони перетину з іншими полями.

Мовні категорії завжди пов'язані з конкретними мовними засобами, тобто з певною формою мовного вираження. Семантичні категорії, що розглядаються разом із комплексом різнорівневих засобів їх вираження в мові, це і є функціонально-семантичні поля, що аналізуються у функціональній граматиці.

А. В. Бондарко [Бондарко 1984] у своїй праці надає схему угруповань функціонально-семантичних полей.

1) ФСП з предикативним ядром; у це угруповання входять:

а) комплекс полів аспектуальних і аспектуально-темпоральних відношень: аспектуальні поля, тимчасова локалізованість, таксис, темпоральність в її зв'язках з аспектуальністю і іншими полями, що відносяться до цього комплексу;

б) темпоральність, модальність, буттєвість;

в) комплекс полів, що зв'язують предикативність з суб'єктністю і об'єктністю: персональність, становість (активність/пасивність), зворотність, взаємність, перехідність/неперехідність).

2) ФСП з суб'єктно-об'єктним (предикативно-суб'єктним і предикативно-об'єктним) ядром: суб'єктність, об'єктність; комунікативна перспектива висловлювання (що розглядається у зв'язку з суб'єктно-предикативними зв'язками); до цього угруповання за деякими ознаками входить визначеність/невизначеність, що характеризується широким колом зв'язків з полями, що відносяться до інших угруповань (істотні, зокрема, зв'язки з тимчасовою локалізованістю/нелокалізованістю і якісністю);

3) ФСП з якісно-кількісним ядром: якісність, кількісність, компаративність.

До цього угруповання входить посесивність, що тяжіє, з одного боку, до атрибутивних стосунків (і з цієї точки зору частково пов'язана з якісною характеристикою субстанцій), а з іншою до предикативних стосунків.

4) ФСП з обставинним ядром: локативність, **комплекс полів обумовленості** (поля причини, мети, умови, **поступки**, наслідку). Семантика обумовленості пов'язана з локативністю за ознакою обставинної характеристики предиката, але за іншими ознаками обумовленість, яка глибоко стосується сфери міжпредикативних зв'язків і просторова характеристика висловлювання є різними семантичними сферами.

Можемо зазначити, що в угрупованнях ФСП частково простежується зв'язок з семантикою частин мови і властивих їм граматичних категорій. Угруповання пов'язане з субстантивною семантикою, зберігає зв'язки з дієслівними і субстантивними категоріями. А також, угруповання співвіднесено з адвербіальною семантикою, хоча при цьому виходить далеко за її межі, оскільки мова йде про межпредикатні відносини в сфері обумовленості.

У своєму дослідженні А. В. Бондарко [Бондарко 1987] також виділяє два основні структурні типи ФСП: **моноцентричні поля** та **поліцентричні**.

Перший тип – **моноцентричні поля** – виступає в двох різновидах:

а) моноцентричні поля з цілісним граматичним ядром, ті що спираються на граматичну категорію. У російській мові до цього різновиду відносяться такі поля, як темпоральність (центр – граматична категорія часу); об'єктивна модальність (центр – категорія відміни); активність/пасивність (центр – категорія стану); компаративність (центр – категорія ступеня порівняння прикметників і прислівників);

б) моноцентричні поля з комплексним (гетерогенним) ядром, ті що спираються на комплекс взаємодіючих мовних засобів, які можуть відноситися до різних рівнів системи мови (морфологічних, синтаксичних, лексико-граматичних засобів). У російській мові до цього різновиду відносяться, зокрема, поля тривалості і тимчасової локалізованості.

Специфіка моноцентричного типу найчіткіше виражена в структурі ФСП з цілісним граматичним ядром. Що ж до ФСП з комплексним

(гетерогенним) ядром, то за деякими ознаками вони зближуються з поліцентричним ФСП.

Для ФСП з чітко вираженою поліцентричною структурою відсутнє розчленовування ФСП на різні функціональні сфери з внутрішньою диференціацією центр-периферія. Таким чином, визначальними все ж являються ознаки моноцентричного типу. Поліцентричні поля характеризуються розбиттям на декілька сфер, кожна з яких має свій центр і периферійні компоненти. У російській мові до цього типу відносяться більшість ФСП.

Поля в різних мовах, що базуються на одній і тій же семантичній категорії, можуть істотно розрізнятися по своїй структурі. Наприклад, поле визначеності/невизначеності в мовах де є артиклі, та там, де їх немає. Моноцентричні поля будуються на базі однієї початкової системи в єдності з її середовищем, а поліцентричні поля є об'єднаннями декількох (двох, трьох і більше) початкових граматичних або лексико-граматичних систем, кожна з яких виступає у поєднанні зі своїм середовищем, інакше кажучи, поліцентричне поле – це декілька часткових комплексів, об'єднаних в загальнішу систему.

Г. О. Мусатова [Мусатова 2011] спирається на твердження А. В. Бондарко, який вважає, що функціонально-семантичне поле – це система різнорівневих засобів даної мови (морфологічних, словотворчих, лексичних, а також комбінованих - лексико-граматичних), об'єднаних на основі спільності взаємодії їх семантичних функцій. Згадуючи про мовні засоби вираження категорії поступки, доцільно мати на увазі і систему синтаксичних одиниць, структурованих елементами різних рівнів.

Функціонально-семантичне поле має *центр* і *периферію*. Синтаксичні одиниці, що мають максимальний набір диференційних ознак, є *ядром*. Синтаксичні явища, у яких диференційні ознаки відсутні або виражені неяскраво, відносяться до периферії. Тут же можуть бути і перехідні

елементи – синтаксичні явища, ознаки яких властиві не тільки заданій категорії, а й іншим граматичним категоріям.

Поле поступки має складну структуру оскільки різнорівневі засоби вираження поступки об'єднуються на основі семантичної спільності в складі *синтаксичних моделей* та *лексико-синтаксичних конструкцій*.

Змістовний план функціонально-семантичного поля поступки складається з:

- *мікрополя реально-поступливого значення*, що включає власно-поступливі, поступливо-порівняльні відношення у реченні;
- *мікрополя поступливо-можливого значення*, до якого входять речення з відношенням реальної і ірреальної (гіпотетичної) модальності;
- *мікрополя підсилювально-поступливого значення*, яке складають якісно-поступливі, кількісно-поступливі, просторово-поступливі і суб'єктно-об'єктні підсилювально-поступливі відношення у реченнях.

Центральне місце в семантичній структурі поля поступки займає мікрополе реально-поступливого значення. Ближче до центру розташовується мікрополе поступливо-можливого значення, на периферії знаходиться мікрополе підсилювально-поступливого значення, як явище проміжне та перехідне. Кожне мікрополе має центральну зону, навколо домінанти групуються найбільш тісно з нею пов'язані конституенти. Складові мікрополя, віддалені від ядра, розташовуються на периферії поля. Таким чином, функціонально-семантичне поле поступки складається з трьох взаємодіючих один з одним мікрополів, конституенти яких об'єднуються набором семантичних ознак, особливостями форми та змісту, і являє собою поліцентричну структуру.

Першим мікрополем є *мікрополе реально-поступливого значення*. В його основі лежить *протиставлення реального*. Для всіх конститuentів, що складають дане мікрополе, характерно те, що семантика поступки виражається і реальним змістом частин поступливих конструкцій, і деякими специфічними показниками цього виду смислових відносин (частками *все-*

таки, *все ж, все одно, вже*, антонімами, словами з яскраво вираженим модальним значенням). Ядро мікрополя становлять конструкції, в яких значення поступки виражається структурно-формальними засобами. На периферії мікрополя реально-поступливого значення розташовуються конструкції, пристосовані для вираження неконсесивних типів семантики: темпоральних, приєднувальних. Це свідчить про взаємодію функціонально-семантичного поля поступки з іншими функціонально-семантичними полями. Темпорально-поступливий семантичний сегмент представлений складними реченнями, в яких значення поступки виступає в якості додаткового смислового відтінку, що ускладнює темпоральні відносини. Поступлива семантика виражається в значенні поступливого випередження однієї дії іншою, в основі якого завжди лежить порушення природного ходу подій в часі. Приєднувально-поступливий семантичний сегмент представлений складнопідрядним реченням, в якому підрядне речення не несе нової інформації, воно лише заперечує дію, яка відбулася в головному реченні.

Друге мікрополе це *мікрополе поступливо-можливого значення*. Конструкції, що складають дане мікрополе, характеризуються наявністю семи припущення, яка накладається на значення поступливості. Подія-поступка виступає як припущення або умова, всупереч якій відбувається подія-наслідок. Центр мікрополя становлять складнопідрядні речення зі сполучниками зі значенням поступки. У периферійній зоні мікрополя поступливо-можливого значення розташовуються союзні конструкції з однорідними (паралельними) членами і вторинним предикативним зв'язком.

Третім є *мікрополе підсилювально-поступливого значення*. Конструкції, що становлять мікрополе підсилювально-поступливого значення, характеризуються наявністю семи посилення: подія-поступка повідомляє про високий ступінь прояву, що перешкоджає, але який є недієвим. Сема посилення базується на різних підставах і в зв'язку з цим набуває різних модифікацій. Посилення події-поступки може залежати від

максимального, граничного прояву ознаки, дії, стану (конструкції зі словами *как бы ни, какой бы ни, сколько бы ни*); може бути обумовлено узагальнено-підсилювальним характером поступливого компонента, коли подія-наслідок протиставлена події-поступці, в ряді випадків – необмеженому набору ознак, дій, осіб (конструкції зі словами *что бы ни, кто бы ни, где бы ни, куда бы ни*). Мікрополе підсилювально-поступливого значення має центральну зону, яку складають 4 семантичні ділянки:

- якісна (*рос. как (бы) ни, какой (бы) ни, укр. як (би) ні, який (би) ні*);
- кількісна (*рос. сколько (бы) ни, укр. скільки (б) ні*);
- суб'єктно-об'єктна (*рос. что (бы) ни, кто (бы) ни, укр. що (б) ні, хто (б) ні*);
- локальна (*рос. где (бы) ни, куда (бы) ни, откуда (бы) ни, укр. де (б) ні, куди (б) ні, звідки (б) ні*).

У реченнях даного мікрополя акцентується незаперечність, що затверджується в головній частині, незважаючи на високий ступінь переконливості контраргумента.

Так, функціонально-семантичне поле поступки є поліцентричною структурою, що складається з трьох взаємодіючих один з одним мікрополів, конституенти яких об'єднуються набором семантичних ознак, особливостями форми та змісту. Центральне місце в семантичній структурі поля поступки займає мікрополе реально-поступливого значення. Ближче до центру розташовується мікрополе поступливо-можливого значення, на периферії знаходиться мікрополе підсилювально-поступливого значення.

Отже, беручи до уваги дослідження А. В. Бондарко існує два основні структурні типи ФСП: моноцентричні поля та поліцентричні. Перший тип виступає в двох різновидах:

- а) моноцентричні поля з цілісним граматичним ядром, ті що спираються на граматичну категорію. У російській мові до цього різновиду відносяться такі поля, як *темпоральність* (центр - граматична категорія часу); *об'єктивна модальність* (центр - категорія відміни); *активність/пасивність*

(центр - категорія стану); *компаративність* (центр - категорія ступеня порівняння прикметників і прислівників);

б) моноцентричні поля з комплексним (гетерогенним) ядром, ті що спираються на комплекс взаємодіючих мовних засобів, які можуть відноситися до різних рівнів системи мови (морфологічних, синтаксичних, лексико-граматичних засобів). У російській мові до цього різновиду відносяться, зокрема, поля *тривалості і тимчасової локалізованості*.

Отже, на основі проаналізованого матеріалу, можна зазначити, що функціонально-семантичне поле – це система різнорівневих засобів даної мови (морфологічних, словотворчих, лексичних, а також комбінованих – лексико-граматичних), об'єднаних на основі спільності взаємодії їх семантичних функцій.

Згадуючи про мовні засоби вираження категорії поступки, доцільно мати на увазі і систему синтаксичних одиниць, структурованих елементами різних рівнів.

Беручи до уваги дослідження Г. О. Мусатової, доцільним буде зазначити, що функціонально-семантичне поле має центр і периферію. Синтаксичні одиниці, що мають максимальний набір диференційних ознак слугують ядром функціонально-семантичного поля. Синтаксичні явища, у яких диференціальні ознаки відсутні або виражені неяскраво, відносяться до периферії функціонально-семантичного поля.

У нашій роботі ми будемо спиратися на схему структури поля поступки, яку виділила Г. О. Мусатова: функціонально-семантичне поле поступки є поліцентричною структурою, що складається з трьох взаємодіючих один з одним мікрополів, конституенти яких об'єднуються набором семантичних ознак, особливостями форми та змісту.

Центральне місце в семантичній структурі поля поступки займає мікрополе реально-поступливого значення.

Ближче до центру розташовується мікрополе поступливо-можливого значення, на периферії знаходиться мікрополе підсилувально-поступливого значення.

2.1. Характеристика мікрополів в області розподілу значення

Середня частота розподілу значення в області розподілу значення характеризується тим, що в області розподілу значення розташовується мікрополе підсилувально-поступливого значення, на периферії знаходиться мікрополе поступливо-можливого значення.

У області розподілу значення розташовується мікрополе підсилувально-поступливого значення, на периферії знаходиться мікрополе поступливо-можливого значення.

Поступливо-можливе мікрополе розташовується в області розподілу значення, на периферії знаходиться мікрополе підсилувально-поступливого значення.

Підсилувально-поступливе мікрополе розташовується в області розподілу значення, на периферії знаходиться мікрополе поступливо-можливого значення.

РОЗДІЛ 2

ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ ДИСКУРС: ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ

2.1 Комунікативно-прагматичні особливості публіцистичного дискурсу

Спираючись на дослідження О. С. Гончара [Гончар 2010, с.1] можемо зазначити, що у сучасній лінгвістиці дискурс розуміють як складне комунікативне явище, яке містить не тільки акт творення певного тексту, але й відображає залежність мовного твору від багатьох екстралінгвістичних обставин – знань про світ, поглядів, думок і конкретної мети мовця як його творця.

У дискурсі відображається складна ієрархія знання, необхідна і для його створення, і для його сприйняття. Тобто, як і будь-яке лінгвокультурне явище, дискурс, крім суто лінгвального, має зовнішній екстралінгвальний та внутрішній лінгвокогнітивний виміри [Лук'янова 2008].

Екстралінгвальний план публіцистичного дискурсу охоплює інформацію про продуцента (статус, політичне спрямування, ідеологічна забарвленість видання, колективне авторство, оперативність створення й споживання тексту, періодичність) та інтерпретатора (орієнтація на масову/жіночу/чоловічу/молодіжну/дитячу тощо аудиторію). А лінгвокогнітивний план реалізується у когнітивних моделях, що репрезентують усю екстралінгвальну інформацію у мовній свідомості індивіда та впливають на породження та сприйняття дискурсу, обумовлюють, зокрема, й вибір мовних засобів (лінгвальний вимір).

Публіцистичний дискурс розглядаємо в якості окремого типу дискурсу як корелят публіцистичного стилю. А. Н. Приходько зазначає, що тлумачення дискурсів за «стилем спілкування» виходить із процесуально-результативного розуміння самого стилю як комплексу «когнітивних процедур обробки знань, що знаходить відповідну вербальну реалізацію. Являючи собою певну техніку організації актів спілкування у відповідності з

конкретною прагматикою мовця, стиль виступає феноменом функціонального порядку» [Приходько 2009, с. 22-30].

Українська енциклопедія [Українська мова: Енциклопедія 2004] визначає публіцистичний стиль у двох аспектах. По-перше, це – один із функціональних стилів літературної мови, що використовується у сфері масової інформації. По-друге, це – емоційно забарвлена, піднесена мова з ознаками вольової оцінності.

Як мова преси це мова періодичних, видань, які розповідають про події внутрішнього та зовнішнього життя регіону, країни. У мові преси продукуються певні соціальні та мовні стереотипи. Існують мовні кліше як специфічні форми швидкої подачі й сприймання інформації. Інформативна функція публіцистичного стилю зумовлює використання різноманітних жанрів у газеті, журналі (інформація, кореспонденція, стаття, інтерв'ю, репортаж, нарис, огляд тощо). Інформаційна орієнтація публіцистичного дискурсу пов'язана з документальністю, об'єктивністю, актуальним викладом інформації, офіційністю, логічністю та аргументативністю.

Організація публіцистичного тексту зумовлена особливостями стилю. Оскільки основним його призначенням є інформувати, висловлювати певну громадянську позицію, переконати людей в її істинності, а деколи й сформувати думку, то для цього журналісти мобілізують усі ресурси мови. При чому вибір мовних засобів зумовлений їх соціально-оцінними характеристиками і можливостями ефективного, цілеспрямованого впливу на масову аудиторію. Це часто досягається шляхом поєднання логічності викладу з емоційним забарвленням, що є визначальною рисою текстів публіцистики.

Тексти ЗМІ становлять особливу сферу для функціонування мови, в якій відбуваються процеси, що не тільки відбивають мовленнєву ситуацію взагалі, а й впливають на структуру мовної системи. Внаслідок цього мова використовується як засіб впливу, що має загальні системні та специфічні

текстові характеристики. Поєднання цих характеристик зумовлює виконання мовою газет пізнавальної, інформативної та інших функцій.

Тексти публіцистичного дискурсу характеризуються комунікативно-прагматичною спрямованістю, яка виявляється в тому, щоб у процесі подачі інформації не тільки інформувати, скільки здійснювати соціально-психологічний вплив на аудиторію через переконання, навіювання. Одним із різновидів регулятивної функції є функція впливу – пряма та непряма пропаганда й агітація: визначення громадянського та політичного вибору і пропозиція набору стандартів стилю життя, що визначають мотивацію. Сюди входить не тільки формування думки, а й заклик до дії, виховання звичок. Здійснюється ідеологічний і політичний вплив, дія, спрямована на масову свідомість.

У своєму дослідженні з використання поступливих конструкцій Юань Мяосюй [Мяосюй 2012, с. 55-57] затверджує, що публіцистичний дискурс, на відміну від розмовної мови, більшою мірою пов'язаний зі світом осмислення реальності.

Одними з часто використовуваних в публіцистиці типів логічних відносин є відносини зі значенням поступки. Поступливі відносини мають *семантично-ситуативний характер і мінімум дві ситуативні структури, оскільки одна ситуація не є достатньою підставою для того, щоб скасувати іншу*. Ці дві взаємовиключні ситуації співіснують в реченні, «відносини між ними представляються як сполучні» [Мяосюй 2012].

Факт встановлення автором відносин поступливості між певними ситуаціями або подіями - плід роздумів автора, його розумовий результат, який відкриває можливість впливати на думку адресата, маніпулювати його уявленням про реальність. Відносини зі значенням поступки виражаються різними структурами: складнопідрядними, складносурядними, простими і фразеологізованими реченнями. При цьому кожен тип семантико-синтаксичної організації має свої смислові відтінки.

Позначені в конструкціях події можуть бути як реальними, які відповідають дійсності, так і ірреальними, які не відбуваються в житті. Поступливі відносини виражаються також складносурядними реченнями, де гіпотетичність акцентується не тільки дієсловами у формі майбутнього часу, а й часткою *б*, а також вступними словами *може, можливо, ймовірно, мабуть, напевно і ін.*

Висловам зі значенням поступки в простих реченнях також притаманне реальне та ірреальне значення. Оскільки присутні згорнуті предикації, в даних конструкціях підкреслюються фактичні наслідки.

Також, параметром за яким можна визначити специфіку значення різних типів поступливих конструкцій, є думка суб'єкта мовлення. Вибір різних мовних засобів для вираження поступливих відносин залежить від позиції автора. Або він підкреслює протиріччя між певними ситуаціями, або він акцентує фактичні слідства. Як експліцитний спосіб вираження поступливих відносин складнопідрядні речення вживаються автором для підкреслення поступки.

У простих реченнях значення поступки притаманне як прийменниковим словосполученням, так і оборотам з відокремленими членами. За допомогою прийменникових словосполучень автор приділяє увагу фактичним наслідкам, протилежних очікуваням.

У розмовній мові і в тих жанрах публіцистики, де зустрічаються елементи розмовного стилю, часто вживаються фразеологізовані конструкції, в основі яких знаходиться позначення поступливих відносин, хоча представлені ці логічні відносини в згорнутому вигляді, тобто ці фразеологізовані речення є імпліцитним способом вираження поступливих відносин; при їх вживанні автор нівелює або приховує певне значення.

Для визначення специфіки значення різних типів конструкцій важливу роль відіграє також такий параметр, як верифіковані/неверифіковані конструкції, коли мова йде про можливість перевірки істинності вираження. Якщо істинність в висловлюванні неможливо підтвердити реальними

фактами або існуючими в свідомості людей усталеними істинами, «культурними змістами», то у автора з'являється можливість маніпулювання думкою адресата.

Оскільки основним завданням ЗМІ є створення певної думки у читачів за допомогою різних мовних засобів – речення, зі значенням поступки з різними структурами відіграють велику роль. При цьому використання певної структури залежить від намірів автора, який або підкреслює протиріччя між ситуаціями, або згладжує його. При цьому поступливі відносини між означеними в реченнях фактами можуть бути верифіковані або неверифіковані; адресат не завжди може перевірити істинність авторської інтерпретації реальних подій.

Т. Б. Самарська [Самарская 2011] та Є. Г. Мартіросян [Мартиросьян 2011] у своїх працях описують специфіку публіцистичного тексту, що полягає в його здатності безпосередньо впливати на аудиторію. Оперативна складова цього виду текстів впливає з природи публіцистики, діяльність якої пов'язана з актуальними суспільно-політичними питаннями: такий текст завжди є результатом актуальних проблем, що вимагають миттєвої реакції. Важливою особливістю публіцистичного тексту є те, що він синтезує наукові і художні методи, поєднуючи одночасно мислення понятійне (логічне) і образне (чуттєве).

Публіцистичний текст завжди спирається на конкретний фактичний матеріал. Слід, однак, зазначити, що дані ознаки не є єдиними ознаками публіцистичного тексту. Публіцистичний текст – це кінцевий продукт творчої діяльності автора, що передбачає використання фантазії при створенні картини світу або окремих її фрагментів. Також, автор публіцистичного тексту може бути в якійсь мірі заангажованим внаслідок особистих або професійних уподобань.

О. В. Золінова [Золинова 2009] стверджує, що газетно-публіцистичний стиль є одним з найбільш затребуваних функціональних стилів сучасної російської мови. Також автор цитує І. В. Арнольд, згідно якій газетно-

публіцистичному стилю властиві всі мовні функції, «статті та публіцистика можуть в більшій, або меншій мірі наближатися то до наукового, то до художнього тексту» [Арнольд 1981]. Таким чином, на прикладі газетно-публіцистичного стилю можна судити про стан літературної мови на даному етапі її розвитку, про властиві їй тенденції розвитку, в тому числі і в синтаксисі.

Речення зі значенням поступки можуть мати значення недостатньої умови або недостатньої причини: в даних конструкціях умова або причина повинні б стати на заваді здійсненню того, що виражається в головному реченні, але фактично не перешкоджають, а поступаються цим фактам, тобто є недостатніми, щоб отримати необхідний і очікуваний результат.

Т. Б. Самарська [Самарская 2011] в свою чергу зазначає, що так як в публіцистиці факти і думки про них злиті воедино, то серед найважливіших ознак публіцистичного оповідання виділяється оцінність. Вона виражається в тексті в позиції автора, яка впливає на ефективність впливу публіцистичного тексту і являє собою «соціально-оцінне ставлення до фактів, явищ, подій» [Кайда 2007, с. 58-66].

У публіцистичному тексті реальність постає перед читачем завдяки з'єднанню образів і понять. На відміну від письменника публіцист не лише «показує» дійсність у вірній картині, але і, використовуючи логічно-понятійне мислення, вдається до доказів. Якщо публіцист прагне вплинути на аудиторію, йому доводиться широко використовувати подібний варіант розповіді, розкриваючи проблему, визначаючи свою позицію не тільки раціональним способом, а й за допомогою емоційного впливу на аудиторію.

Публіцистичний текст завжди спрямований на встановлення комунікації, з цим пов'язана і специфіка функціонування - його інтерактивність, тобто цільова спрямованість на зворотний зв'язок з аудиторією. Є. П. Прохоров підкреслює важливість контактів автора з аудиторією: «Ігнорувати роль зворотного зв'язку в публіцистичному процесі не можна» [Прохоров 1973, 2006].

Про особливе значення зворотного зв'язку для засобів масової інформації говорить М. Н. Володіна [Володіна 2007, с. 31-43], відзначаючи при цьому безпосередній зв'язок інтерактивності з поняттям діалогічність, а прагнення ЗМІ до встановлення максимально контактних діалогових відносин зі своєю аудиторією дослідниця розглядає як життєво необхідне для них умова функціонування в суспільстві.

Діалогічність передбачає в публіцистичному тексті апеляцію до аудиторії у вигляді прямого або непрямого звернення до неї. Для прямого прояву діалогічності характерні початкові конструкції для вступу, риторичні питання, ототожнення адресанта і адресата.

І інтерактивність, і діалогічність як ознаки публіцистичного тексту відображають перш за все його дискурсивну природу, яка як раз знаходить своє вираження в актуалізації взаємин автора і аудиторії. Особливою рисою публіцистичних текстів є їх приналежність до публіцистичного дискурсу, і його характеризують наступні ознаки:

- а) ситуативність (міцний зв'язок з часом і місцем висловлювання);
- б) соціальна спрямованість (ініціація передбачуваного в даній ситуації соціальної дії);
- в) активізація взаємин автора і аудиторії;
- г) активізація сприйняття повідомлення аудиторією (установка на ініціативний відгук аудиторії);
- д) генералізація (наявність певної установки автора/видавця).

2.2 Типологія публіцистичних текстів

Так як публіцистичний текст завжди спрямований на встановлення комунікаційного контакту, з цим пов'язана і специфіка функціонування - його інтерактивність, тобто цільова спрямованість на зворотний зв'язок з аудиторією, далі ми будемо розглядати як дослідники класифікують

публіцистичні тексти яких реалізуються головні функції публіцистичного дискурсу.

Наприклад, О. О. Селіванова [Селіванова 2011, с. 695] поєднує класифікації І. Р. Гальперіна і Н. М. Кожиної та виділяє наступні ФСМ:

- 1) офіційно-діловий стиль (англ. «The official and business style»);
- 2) публіцистичний стиль (англ. «The publicistic style»);
- 3) науковий стиль (англ. «The scientific style»);
- 4) розмовний стиль (англ. «The colloquial style»);
- 5) стиль художньої літератури (англ. «The style of belles-lettres»).

Типологію публіцистичних текстів вивчали І. Р. Гальперін [Гальперін 1977], І. В. Арнольд [Арнольд 1981], М. Н. Кожина [Кожина 1977, с. 85]. Автори виділяють ораторський стиль (промови з політичних, соціальних та інших громадських питань), стиль теле- і радіокоментарів, стиль есе, стиль журналістських статей (книжок).

С. Є. Максимов [Максимов 1984] дещо по-іншому розглядає питання публіцистичного тексту. До публіцистичних текстів автор відносить друковані тексти засобів масової інформації (статті і есе в газетах і журналах з коментарями, судженнями, критикою, дискусіями, оголошеннями і рекламою, спортивними коментарями тощо) і тексти в електронному вигляді інтернеті. Такі тексти мають певні лінгвістичні риси художніх текстів (емоційне забарвлення, оцінка автором подій, використання стилістичних прийомів та експресивних засобів мови).

В. Здоровега виділяє три групи жанрів журналістських творів: інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні. При цьому науковець вважав, що жанри можуть зазнавати модифікацій залежно від методів відображення й належати до інформаційних, аналітичних або художньо-публіцистичних: „Відкритий лист, коментар, навіть огляд, можуть мати сатирико-публіцистичне спрямування” [Здоровега 2004, с. 243].

О. Тертичний [Тертычный 2000] дотримується класичного погляду на типологію жанрових форм, робить певні корективи, відносячи до

інформаційних жанрів замітку, кореспонденцію, звіт, інтерв'ю, бліцопитування, питання-відповідь, репортаж, некролог; до аналітичних – аналітичний звіт, кореспонденцію, інтерв'ю, опитування, бесіду, коментар, соціологічне резюме, анкету, моніторинг, рейтинг, рецензію, статтю, журналістське розслідування, огляд, огляд ЗМІ, прогноз, версію, експеримент, лист, сповідь, рекомендацію (пораду), аналітичний прес-реліз; до художньо-публіцистичних зараховує нарис, фейлетон, памфлет, пародію, сатиричний коментар, життєву історію, легенду, епіграф, епітафію, анекдот, жарт, гру.

Прагнення переглянути традиційні підходи жанрового оформлення засобів масової інформації сприяють постійному науковому пошуку, породжують дискусії, які збагачують теорію жанрів і свідчать про неугасаючий інтерес до цієї журналістської категорії, яка, незважаючи на певні трансформації, залишається історично стабільною.

Російський науковець Л. Кройчик, посилаючись на сучасні тенденції розвитку журналістики, наполягає на необхідності відхилення від традиційної жанрової системи. Він говорить про те, що сьогодні для споживачів інформації поняття жанру відходить на другий план і поступається поняттю «текст». На думку дослідника, публіцистичний текст неодмінно включає три найважливіших компоненти: «а) повідомлення про новину або виниклу проблему; б) фрагментарне або ґрунтовне осмислення ситуації; в) прийоми емоційної дії на аудиторію (на логіко-понятійному або понятійно-образному рівні)» [Кройчик 2000].

У зв'язку з цим тексти, що з'являються в пресі, Л. Кройчик розділяє на п'ять груп: 1) оперативно-новинні (замітка у всіх її різновидах); 2) оперативно-дослідницькі (інтерв'ю, репортажі, звіти); 3) дослідницько-новинні (кореспонденція, коментар (колонка), рецензія); 4) дослідницькі (стаття, лист, огляд); 5) дослідницько-образні (нарис, есе, фейлетон, памфлет).

У підручнику «Основи теорії журналістської діяльності» автор [Михайлин 2011] пропонує розподіл публіцистики на три різновиди: інформаційно-публіцистичну, до якої зараховує такі жанри, як замітка, репортаж, інтерв'ю, звіт; аналітично-публіцистичну, у межах якої виділяють кореспонденцію, статтю, рецензію, огляд, огляд преси, коментар; художньо-публіцистичну, яку репрезентують нарис, фейлетон, памфлет, етюд, есе.

Публіцистичний стиль мовлення представляє собою функціональний різновид літературної мови і широко вживається у різних сферах суспільного життя: в газетах і журналах, на телебаченні та радіо, в публічних політичних виступах, у діяльності партій та суспільних об'єднань. Сюди ж треба додати політичну літературу для масових читачів та документальне кіно. Найважливішими функціями публіцистичного стилю є інформаційна та впливова. Інформаційна функція властива усім стилям мови.

Специфіка інформаційної функції в публіцистичному стилі залежить від характеру інформації, її джерел та адресатів. Інформація у публіцистичних текстах не лише описує факти, але й відображає думку, настрій, містить коментарі та роздуми авторів. Це відрізняє її від наукової інформації. Функція впливу є для публіцистичного стилю системоутворюючою, саме вона виділяє цей стиль серед інших різновидів літературної мови.

Публіцистичний стиль представлений різними жанрами, котрі мають різні задачі в процесі спілкування та функціонують в різних умовах. До публіцистичних жанрів відносяться газетні політичні інформації, передові статті, замітки, фел'єтони, памфлети, лірико-публіцистичні статті, а також лозунги, заклики, звернення до громади країни, рецензії на фільми та вистави, сатиричні замітки, начерки, огляди, тобто всі жанри масової комунікації, а також усна форма мови – публічні виступи на суспільно-політичні теми.

Отже, публіцистичний стиль – це один із функціональних стилів літературної мови, що використовується у сфері масової інформації. По-

друге, це – емоційно забарвлена, піднесена мова з ознаками вольової оцінності.

Як мова преси це мова періодичних, видань, які розповідають про події внутрішнього та зовнішнього життя регіону, країни. У мові преси продукуються певні соціальні та мовні стереотипи. Існують мовні кліше як специфічні форми швидкої подачі й сприймання інформації. Інформативна функція публіцистичного стилю зумовлює використання різноманітних жанрів у газеті, журналі (інформація, кореспонденція, стаття, інтерв'ю, репортаж, нарис, огляд і под.). Інформаційна орієнтація публіцистичного дискурсу пов'язана з документальністю, об'єктивністю, актуальним викладом інформації, офіційністю, логічністю та аргументативністю.

Публіцистичний стиль мовлення представляє собою функціональний різновид літературної мови і широко вживається у різних сферах суспільного життя: в газетах і журналах, на телебаченні та радіо, в публічних політичних виступах, у діяльності партій та суспільних об'єднань. Сюди ж треба додати політичну літературу для масових читачів та документальне кіно. Найважливішими функціями публіцистичного стилю є інформаційна та впливова функція.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КАТЕГОРІЇ ПОСТУПКИ У
ФРАНКОМОВНИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ

3.1 Поступка у публіцистичних текстах: методика аналізу

Метою нашого дослідження є розкриття особливостей функціонально-семантичного поля поступки у французькій мові на основі публіцистичних текстів. Приклади реалізації категорії поступки, які обрані для подальшого аналізу, були виокремлені методом суцільної вибірки з франкомовних періодичних видань.

Проблема системності функціонально-семантичних категорій зі складною структурою як в плані змісту, так і в плані вираження досі залишається актуальною. Якраз до такої категорії вчені відносять і категорію поступливості. Поступливість, як приклад функціонально-семантичної категорії характеризується широкою семантичною варіативністю, яка в свою чергу пов'язана зі складною та різномірною системою засобів вираження відносин зворотньої обумовленості.

Спираючись на визначення А. В. Бондарко можемо вважати, що функціонально-семантичне поле – це система різномірних засобів даної мови (морфологічних, словотворчих, лексичних, а також комбінованих – лексико-граматичних), об'єднаних на основі спільності взаємодії їх семантичних функцій.

Функціонально-семантичне поле має центр і периферію. Граматичні одиниці, що мають максимальний набір диференційних ознак, є ядром, а явища, у яких диференціальні ознаки відсутні або виражені неяскраво, відносяться до периферії. Тут же можуть бути і перехідні елементи – граматичні явища, ознаки яких властиві не тільки для заданої категорії, а й іншим граматичним категоріям.

Г. О. Мусатова розглядає функціонально-семантичне поле поступки як поліцентричну структуру, що складається з трьох взаємодіючих один з одним мікрополів, конституенти яких об'єднуються набором семантичних ознак, особливостями форми та змісту.

Центральне місце в семантичній структурі поля поступки займає мікрополе реально-поступливого значення. Ближче до центру розташовується мікрополе поступливо-можливого значення, на периферії знаходиться мікрополе підсилювально-поступливого значення.

Спираючись на дослідження Г. О. Мусатової, можемо констатувати, що засоби вираження ФСП поступки можуть виконувати наступні функції:

1) конструкції, що належать до засобів вираження поступки на рівні **мікрополя реально-поступливого значення** мають на меті виразити наступне:

- показати протиставлення реальної основи та фактичного наслідку, що здійснюється всупереч цій реальній основі та який є протилежним очікуваному результату;

- події головної частини відбуваються попри те, що можна було б очікувати, спираючись на зміст підрядного речення в межах складного речення;

- ситуація, що може бути описана у головній частині речення є менш важливою, другорядною, порівнюючи з ситуацією, що описується у підрядній частині речення;

- підкреслити протиріччя між подією-поступкою та подією-наслідком (результатом);

- подія головної частини відбувається попри наявність підстави, що перешкоджає, але є недієвою;

- контраст між існуючими подіями;

- у другій частині речення мова йде про подію, яка є протилежною очікуваному результату на підставі змісту першої частини;

- однорідні члени речення за своїм значенням суперечать один одному;

- подія відбувається, незважаючи на ознаку, що була зазначена у підрядному реченні;

- вираження семантичного елементу обмеження в конструкціях зі значенням поступки, який може проявлятися в певних обмежувальних відносинах між фактичним та очікуваним наслідком (результатом): в очікуваному наслідку (Н1) затверджується необхідність здійснення всього обсягу (об'єму) події, в фактичному наслідку (Н2) - частини цього обсягу (об'єму);

- вираження явища, що зазначене в головному реченні повністю заміщає, усуває можливий наслідок того, про що йдеться у підрядному реченні;

- те, про що йдеться в другій частині, є більш важливим ніж те, про що йдеться в першій частині, хоча події, що відбуваються і в першій, і в другій частині речення, - реальні факти;

- семантика поступки виражається у значенні поступливого випередження однієї дії іншою, в основі якого завжди лежить порушення природного ходу подій в часі;

- семантика поступки може бути виражена складнопідрядними реченнями, у яких підрядна частина не несе нової інформації, вона лише заперечує дію, яка звершилася в головній частині речення.

2) конструкції, що належать до засобів вираження ФСП поступки на рівні **мікрополя поступливо-можливого значення** можуть характеризуватися:

- наявністю семи припущення, яка накладається на значення поступливості. Подія-поступка виступає як припущення або умова, всупереч якій відбувається подія компонента-наслідку (результату);

- подія компонента зі значенням поступливості є не реальним, а ймовірним, можливим фактом.

- також мова може йти про подію, в здійсненні (реалізації) якої не впевнені.

3) конструкції рівня *мікрополя підсилювально-поступливого значення* характеризуються наявністю *семи посилення*: подія-поступка висвітлює підставу, яка мала б перешкоджати, але не дивлячись на високий рівень свого прояву, є недієюю.

Також мікрополе підсилювально-поступливого значення має центральну зону, що складається з 4-ох семантичних ділянок: якісної, кількісної, суб'єктно-об'єктної, локальної. Конструкції вказують на найвищий ступінь прояву певної міри, кількості дій, але які є недієвими (кількісна семантична ділянка). У реченнях з конструкціями, що належать до даного мікрополя заперечується вагомість усіх прикладених зусиль для події-наслідку (результату). Також подія-наслідок (результат) відбувається всупереч просторовим обставинам (локальна семантична ділянка). В майже усіх реченнях зі значенням поступки, що належать до даного мікрополя увага акцентується на незаперечності того, що затверджується у головній частині речення, не дивлячись на високий ступінь переконливості контраргументу або всупереч силі обставин, що перешкоджають.

Функціонально-семантичне поле поступки у французькій мові включає в себе два рівні: граматичний та лексичний. Якщо ми спираємося на класифікацію, укладену Б. Шовлон та М. Барт [Chovelon, Barthe 2002, с. 77-87], то граматичний рівень виражений наступними засобами:

- сполучники зі значенням поступки (*bien que, encore que, quoique, sans que*);

- спеціальні граматичні засоби, які поділені на чотири підкатегорії:

a) вираз *même si*;

b) займенникові вирази *où que, qui que, quoi que, quel que*;

c) прислівникові та сполучникові вирази *si/quelque/tout + adjectif + que*;

d) вираз *avoir beau + infinitif*.

Лексичний рівень, в свою чергу, може виражатися наступними лексичними засобами:

- словами, що не змінюють свою форму, адже не мають ні роду ні числа: *cependant, mais, néanmoins, or, quand même*;
- виразами: *au risque de, au mépris de, en dépit de, malgré, toujours est-il*.

Усі три категорії засобів вираження поступки у французькій мові, за класифікацією Б. Шовлон та М. Барт загалом нараховують 23 засоби.

При описі прикладів, взятих з публіцистичних франкомовних видань ми будемо звертати увагу на те, як реалізується значення поступки у тексті, та будемо робити наступні кроки:

1) Констатувати наявність засобу вираження поступки у французькій мові, його частиномовну приналежність та значення.

2) Описувати структуру складного речення, щоб встановити місце засобу вираження поступки у його складі.

У ході подальшого аналізу прикладів, будемо використовувати подібне схематичне зображення структури складнопідрядного речення: **(1) [Ppr], (2) *bien que* Psub**. Де Ppr (*proposition principale*) – є головним реченням та буде виділятися квадратними дужками, а Psub (*proposition subordonnée*) – підрядним реченням. *Курсивом* буде визначено засіб вираження поступки.

3) Встановлювати відношення між головним та підрядним реченням поступки на семантичному рівні, з метою віднесення засобу позначення поступки до одного з мікрополів – мікрополя реально-поступливого значення, мікрополя поступливо-можливого значення, мікрополя підсилювально-поступливого значення.

4) Визначати позицію мовця, як автора поступки, для уточнення типу відносин поступливості.

5) Зауважувати вплив контексту на значення поступки з огляду на місце, яке вона займає у тематично-аргументативній структурі тексту (макрорівень або мікрорівень).

Також треба зауважити, що майже всі засоби вираження поступки у французькій мові потребують використання кон'юнктивного способу дієслова – *subjonctif*, який є необхідним для вираження через суб'єктивне сприйняття можливої, бажаної або описуваної дії. А також цей спосіб може виражати ідею сприйняття реальності з негативного боку, або з позиції того, що здійснені дії – недостатні [Valin, Hirtle, Lowe 1971, с. 416]. Цей факт також потрібно враховувати при аналізі прикладів, адже майже завжди у публіцистичних текстах мовець має свою суб'єктивну оцінку реальності, а також, треба пам'ятати, що у семантиці слова *postupka* є значення часткової згоди, але з подальшим аргументом, що доводить правоту мовця.

3.2 ФСП поступки: граматичні засоби позначення у публіцистичних текстах

Граматичні засоби вираження функціонально-семантичного поля поступки представлені двома категоріями засобів у французькій мові.

- 1) сполучники зі значенням поступки – *bien que, encore que, quoique, sans que*.
- 2) спеціальні граматичні засоби, які включають чотири підкатегорії:
 - a) вираз *même si*;
 - b) займенникові вирази *où que, qui que, quoi que, quel que*;
 - c) прислівникові та сполучникові вирази *si/quelque/tout + adjectif + que*;
 - d) вираз *avoir beau + infinitif*.

Спочатку розглянемо приклади функціонування сполучників зі значенням поступки *bien que, encore que, quoique, sans que*, серед яких найчастотнішим є сполучник *bien que*. Даний сполучник може вживатися на початку або в середині складнопідрядного речення. Розглянемо приклади, де сполучник *bien que* вживається на початку речення.

- 1) *Bien que Catherine ait fermé son école de voltige il y a quelques années, elle continue d'entraîner Antoine pour le plaisir* [Brunet 2019].

Даний приклад був вилучений зі статті, яка належить до рубрики Émissions (Передачі) та описує документальний фільм, який нещодавно вийшов для перегляду, у якому мова йде про жінку-пілота.

У цьому прикладі поступка виражена сполучником *bien que* та входить до складу складного речення, яке схематично можна зобразити наступним чином: (1) *Bien que* ____, (2) [____].

Даний приклад належить до мікрополя *реально-поступливого значення*, оскільки виражає *протиставлення* двох фактів: не дивлячись на факт того, що школа пілотування закрита, Катрін (викладач) все одно продовжує навчати студента з задоволенням. Тобто факт того, що навчальний заклад більш не функціонує, не заважає продовжувати роботу викладача та не впливає на хід подій. У даному прикладі мовець не приймає участь у судженні реальності, а лише передає факти читачеві. Даний приклад реалізації поступки належить до мікрорівня структури тексту, оскільки вербалізує факти сучасного періоду життя головної героїні.

2) *Bien que* du travail reste à faire, des étudiantes de Polytechnique Montréal constatent le progrès réalisé 30 ans exactement après le féminicide du 6 décembre 1989 [Lefebvre 2019].

Цей приклад був обраний зі статті, яка була опублікована у рубриці Actualité (Актуальні новини), Société (Суспільство).

Поступка у даному прикладі виражається сполучником *bien que*, а складне речення має наступну структуру : (1) *Bien que* ____, (2) [____].

Поступка, виражена у даному реченні, належить до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже те, про що йдеться в другій частині, є більш важливим ніж те, про що йдеться в першій частині, хоча події, що відбуваються і в першій, і в другій частині речення, - реальні факти. Мовець представляє два реальні факти –один із яких є частковою згодою з тим, що ще залишилося багато роботи, але наразі студенти канадського вишу зробили видимий прогрес за 30 років, що стосується теми прав жінок. Мовець не додає своєї суб'єктивної оцінки, адже представляє читачеві два реальні факти

та статистику. Поступка використовується на мікрорівні тексту для непрямого цитування думки студентів.

3) *Bien qu'il soit membre de l'organisation du Colorado depuis quelques mois seulement, Bibeau confie avoir senti un bel appui de la part de l'organisation* [Vachon 2019].

Даний приклад входить до складу статті, опублікованої у рубриці Sports (Новини спорту). У цьому прикладі поступка виражена сполучником *bien que*, її можна віднести до мікрополя *реально-поступливого значення*. Семантика поступки виражається у значенні поступливого випередження однієї дії іншою, в основі якого завжди лежить порушення природного ходу подій в часі. Тобто, логічно було б зауважити, що, ставши учасником організації лише кілька місяців тому, спортсмен би не мав такої підтримки з боку членів організації, але незважаючи на цей короткий термін - він все ж таки її має.

Речення зі значенням поступки входить до складу складнопідрядного речення, яке схематично можна зобразити наступним чином:

(1) *Bien que* __, (2) [__].

У даному прикладі мовець висловлює не свою суб'єктивну оцінку реальних фактів, а передає позицію самого спортсмена, використовуючи дієслово "confier avoir senti", що можна трактувати як «відчувати, помітити» (відношення, підтримку з боку організації). Цей приклад реалізації поступки у структурі тексту займає його мікрорівень, вербалізуючи факти з життя спортсмена через його непряме мовлення.

4) *Bien que la marque Buick soit connue d'à peu près tout le monde, nous ne sommes pas familiers avec son histoire* [Guertin 2019].

Рубрика, з якої була взята дана стаття для подальшого аналізу, має назву Automobiles (Автомобілі).

Поступка у даному прикладі виражена сполучником *bien que*, а речення зі значенням поступки належить до складу складнопідрядного речення, яке схематично може бути представлене так:

(1) *Bien que* __, (2) [__].

Даний приклад можна віднести до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже у ньому використовується семантичний елемент обмеження, який проявляється в певних обмежувальних відносинах між фактичним та очікуваним наслідком (результатом): в очікуваному наслідку (Н1) затверджується необхідність здійснення всього обсягу (об'єму) події, в фактичному наслідку (Н2) – частини цього обсягу (об'єму). Очікуваним наслідком (Н1) у даному прикладі виступає той факт, що майже всі знають автомобільну марку Б'юїк, але у фактичному наслідку (Н2) – мовець визнає, що є певна категорія людей, лише частина від усього обсягу населення, яка не обізнана у цій темі, не дивлячись на популярність цієї марки автомобілів.

У даному прикладі мовець ототожнює себе з вищезазначеною категорією людей, які не знаються на темі автомобільних марок, використовуючи займенник «ми» та, таким чином, зближує себе з читачем. Даний приклад реалізації поступки можна віднести до мікрорівня структури тексту, адже поступка використовується з метою надання даних про популярність марки авто.

5) *Bien que l'hiver ne soit pas officiellement installé, la neige a pris son aise et elle fait désormais partie du paysage pour les mois à venir* [Noël 2019].

Даний приклад був взятий зі статті, яка належить до рубрики *Actualité* (Актуальні новини). У даному прикладі речення зі значенням поступки вводиться за допомогою сполучника *bienque*, та належить до складного речення, що може бути виражене наступним чином: (1) *Bienque* ____, (2) [____] et (3) ____.

Даний приклад можна віднести до мікрополя *реально-поступливого значення*. Семантика поступки виражається у значенні поступливого випередження однієї дії іншою, в основі якого завжди лежить порушення природного ходу подій в часі. Ми можемо спостерігати два факти, які контрастують один з одним: сніг вже випав та став частиною зимового пейзажу, не дивлячись на те, що календарна зима ще не наступила, тобто підтверджується цей дисонанс у природньому ході подій (зима почалась -

пішов сніг). Мовець у даному випадку лише констатує реальний факт, але не приймає участі в його суб'єктивній оцінці. Також, можемо зазначити, що даний приклад реалізації поступки належить до мікрорівня структури тексту для позначення реального факту.

6) *Bien que les travailleurs aient à cœur le bien-être de la population et que tous souhaitent bien faire leur travail, force est de constater que ça ne suffit pas* [Senneville 2019].

Речення за своєю структурою є складним, схематично може бути виражене наступним чином:

(1) *Bien que* ___ et (2) *que* ___, (3) [force est de constater] (4) *que* ___.

Даний приклад, взятий зі статті у рубриці *Société: opinions* (Суспільство), де мова йде про канадських працівників державного сектору. Речення зі значенням поступки вводиться за допомогою сполучника *bien que* та виражає часткову згоду з тим фактом, що робітники мають намір якнайкраще робити свою справу, адже вони піклуються про добробут населення.

Цей приклад можна віднести до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже у другій частині речення мова йде про подію, яка є протилежною очікуваному результату на підставі змісту першої частини (журналіст вказує на те, що цих зусиль недостатньо). Мовець надає свою суб'єктивну оцінку реальності, у головному реченні наголошує на необхідності зазначити реальний факт, що кількість виконаних робіт наразі є недостатньою (навіть незважаючи на те, що у статті мова також йде про зменшення кількості працівників, що погано впливає на якість та швидкість виконання робіт). Поступка у даному випадку належить до оцінного мікрорівня структури тексту, де журналіст висловлює власну думку.

7) *Bien que cette "performance artistique" puisse lui valoir des ennuis judiciaires, il s'est targué lundi, lors d'un point presse à New York, d'être "le premier artiste à manger l'art d'un autre artiste"* [Franceinfo 2019].

У статті з рубрики *Culture Arts-Expos* (Культура, виставки), мова йде про витівку одного митця, який буквально з'їв частину витвору мистецтва іншого

сучасного митця. Поступка виражається сполучником *bienque* та належить до мікрополя реально-поступливого значення, у другій частині речення мова йде про подію, яка є протилежною очікуваному результату на підставі змісту першої частини (митець був перший в світі, хто наважився з'їсти частину витвору мистецтва іншого художника, і зробив це у вигляді певної вистави, але це буде коштувати йому судової справи. Можемо вважати, що митець не міг припустити, що його витівка може закінчитися таким чином). Тобто те, про що йдеться в другій частині, є більш важливим ніж те, про що йдеться в першій частині, хоча події, що відбуваються і в першій, і в другій частині речення, – реальні факти. Незважаючи на те, що митець є унікальним, це його не врятує від відшкодування збитків.

Дане складне речення можна виразити наступною схемою:

(1) *Bien que* ____, (2) [____].

Також цей приклад можна віднести до мікрополя поступливо-можливого значення, адже журналіст вдається до припущення, що митець може бути засуджений через свій вчинок. Журналіст висловлює свою думку, припускаючи, що за порушення закону митець матиме негативні наслідки. Але в той же момент цитує і саму оцінку митця щодо своєї витівки – він є унікальним. У даному прикладі поступка реалізується на мікрорівні тексту про можливі наслідки дій митця.

8) *Bien que* Poehling soit un joueur de centre naturel, Jacob croit que cette polyvalence pourrait constituer un avantage lorsque le directeur général Marc Bergevin devra à nouveau regarder du côté de Laval [TVA Sports 2019].

Даний приклад, взятий зі спортивної статті про зміну складу спортсменів у хокейній команді. Структура речення зі сполучником *bienque* є наступною: (1) *Bien que* ____, [____] (2) *que* ____ (3) *lorsque* ____.

У цьому прикладі мова йде про Раяна Полінга –американського гравця у хокей, який грає за канадську команду. За своїм характером гри він є природнім лідером та гарно проявляє себе у центрі поля. Якщо ми розглянемо контекст усієї статті, стане зрозуміло, що гравець однаково гарно

проявляє себе у грі, знаходячись як у центрі майданчика, так і граючи у фланзі поля. Тренер Даніель Жакоб вважає, що така універсальність гравця могла би стати перевагою для команди, але судячи з контексту цієї статті генеральний директор команди наразі не готовий взяти гравця до складу постійної команди.

Отож, ми можемо віднести даний приклад до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже у другій частині речення мова йде про подію, яка є протилежною очікуваному результату на підставі змісту першої частини (Раян дійсно є гарним універсальним гравцем, що може бути перевагою для команди, але незважаючи на це, поки що, не отримує місце в ній). Також цей приклад можна віднести і до мікрополя *поступливо-можливого значення* завдяки наявності семи припущення. Сема припущення виражена умовним способом дієслова (*pourrait*) та означає думку-припущення тренера команди, щодо універсальності гравця, та її переваги для команди. Журналіст, автор цієї статті не приймає участь в оцінюванні даних спортсмена, а лише передає думку та позицію головного тренера команди, як щодо професійних навичок Раяна, так і відносно його майбутнього у команді. Поступка, що виражена у даному прикладі, реалізує себе на тематичному мікрорівні тексту статті, де надається думка тренера.

Тепер розглянемо приклади, де сполучник *bien que* вживається всередині складнопідрядного речення.

1) Les hommes sont mieux lotis, *bien que* 22% des résidents ne puissent pas s'offrir une chambre en centre intégré, 28% à devoir renoncer à une maison de soins et 9% incapables de financer seul la vie en logement encadré [Toussaint 2019].

Цей приклад був обраний зі статті, опублікованої у рубриці *Actualité Luxembourg* (Новини Люксембургу). У даному прикладі речення зі значенням поступки вводиться сполучником *bien que*. Схематично це складне речення можна виразити наступним чином: (1) [___], (2) *bien que* ___, (3) ___ et (4) ___.

Даний приклад описує ситуацію, у якій чоловіки мають більше можливостей оплатити кімнату у закладі для літніх людей у Люксембурзі і, навіть, незважаючи на цю перевагу перед жінками, частина чоловіків не в змозі зробити це через брак коштів. Цей приклад можна віднести до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже є контраст між існуючими подіями та у другій частині речення мова йде про подію, яка є протилежною очікуваному результату на підставі змісту першої частини. Журналіст вербалізує актуальні новини, використовувачи дійсні факти та статистику, наводячи приклади. У даному прикладі поступка використовується на мікрорівні тексту з метою надання статистичних даних.

2) Chaque siège de cette caravane coûtait 100 \$, *bien que* les personnes atteintes de diabète n'aient pas eu à payer, grâce à des dons et des bourses [La Presse 2019].

Даний приклад був взятий зі статті, яка належить до рубрики Actualité (Актуальні новини) та Santé (Здоров'я). Поступка у даному прикладі виражена сполучником *bien que*, належить до складу складного речення, яке можна схематично зобразити наступним чином: (1) [___], (2) *bien que* ___.

У даному прикладі мова йде про ціну одного місця у фургоні, у якому люди можуть поїхати із Америки до Канади задля закупівлі необхідних медикаментів. Одне місце у такому фургоні коштує 100 доларів, але люди, хворі на діабет, можуть не платити за нього, адже мають певні субсидії. Даний приклад належить до мікрополя *реально-поступливого значення*, оскільки, про що йдеться в другій частині, є більш важливим ніж те, про що йдеться в першій частині, хоча події, що відбуваються і в першій, і в другій частині речення, – реальні факти. Не дивлячись на те, що існує фіксована ціна за місце, певна категорія людей може її не платити.

Журналіст у даному прикладі освітлює відомі факти, та соціальну статистику (цифри, та опис факту, що хворим людям надаються певні пільги). Поступка на мікрорівні структури цього тексту означає відношення протиставлення між двома фактами: факт, викладений у підрядному реченні (хворі на діабет змогли поїхати і купити ліки) стався попри факт, викладений

у головному реченні (проїзд коштував дорого), за наявності додаткових умов (наявність пільг та субсидій для цієї категорії громадян).

3) Pour le moment, on ne sait rien de Project Foxhole, *bien que* le PDG de Digital Sun indique qu'il avait très envie de travailler à nouveau avec 11 Bit Studios [Delic 2019].

Приклад, взятий зі статті про актуальні події у світі новітніх технологій. Речення має складну структуру, та схематично може бути виражене наступним чином: (1) [___], (2) *bien que* ___ (3) qu'il ___.

Даний приклад можна віднести до мікрополя *реально-поступливого значення*, що виражається у протиставленні загальносупільної думки та думки генерального директора з приводу спільного проекту зі студією 11 Bit Studios. Тут протиставлення виражається, у тому, що не дивлячись на бажання директора знову працювати зі студією, наразі про їх спільний проект нічого невідомо. Журналіст викладає думку генерального директора за допомогою непрямого мовлення, де поступка означає протиставлення супільної думки з особистою думкою. У даному прикладі поступка виражена на рівні мікрорівня структури тексту, як засіб непрямого цитування.

Далі розглянемо приклади функціонування сполучника зі значенням поступки *encore que*. Даний сполучник може вживатися на початку або в середині складнопідрядного речення.

1) Comme d'habitude, les rumeurs circulent vite du côté de la Cinquième Avenue alors il faudra suivre les éventuels changements dans le management des Knicks l'été prochain (ou avant, qui sait?), mais aucune certitude concrète *encore que* Masai Ujiri prenne les rênes de la franchise d'ici peu [Gaudet 2019].

Цей приклад був взятий зі статті, опублікованої у рубриці SportKnicks (Спорт, команда Нікс).

У даному прикладі поступка виражена сполучником *encore que* та належить до складнопідрядного речення, яке схематично виглядає наступним чином:

(1)[___], (2)alors ___, (3)mais ___ *encore que*(4)___.

У прикладі розповідається про зміну складу менеджменту спортивної команди. Зазначається, що наразі немає ніякої конкретної інформації щодо даного приводу – лише плітки. Речення зі значенням поступки вводить реальний факт, щодо відомого спортивного менеджера іншої спортивної команди Масай Ужірі, який починає керувати і спортивною командою «Нікс», але наразі цей факт є непідтвердженим та невідомим.

Приклад можна віднести до мікрополя *поступливо-можливого значення*, адже журналіст веде мову про подію, в здійсненні (реалізації) якої не впевнені (чомусь на даний момент існує багато пліток та інформація залишається непідтвердженою. Отже, можемо зробити висновок, що люди не знають, чи остаточно даний склад менеджменту буде керувати командою чи ні). Мовець також наголошує на цій семі припущення, використовуючи наступні лексичні засоби – слова *les rumeurs* (плітки стосуються припущень, висловлених різними людьми), *aucune certitude concrète* (мовець наголошує на відсутності конкретики, впевненості в реалізації задуманого), *les éventuels changements* (мова йде про ймовірні зміни). Журналіст використовує риторичне запитання задля висловлення як своєї думки, так і думки читачів, у яких може виникнути таке ж саме запитання, та, тим самим, наближається до своїх читачів, стаючи одноступенем. Даний приклад реалізації поступки можна віднести до мікрорівня структури тексту, як засіб вербалізації припущення, що менеджер почав виконувати свої обов'язки на посту директора.

2) Mais la chance qui vous sourit parfois, *encore qu'*elle soit rare, peut se retourner contre nous et avoir des effets dévastateurs [Sarramagnan-Souchier 2019].

Цей приклад був обраний зі статті, яка належить до рубрики *Actualité* (Актуальні новини), *Société* (Суспільство). У даному прикладі поступка виражена сполучником *encore que* та застосовується на рівні підрядного речення, стаючи елементом складнопідрядного речення, що може бути зображено наступною схемою: Mais [___(2) qui ___, (3) *encore que* ___, ___].

Даний приклад реалізації поступки можна віднести до мікрополя реально-поступливого значення, адже у другій частині речення мова йде про подію, яка є протилежною очікуваному результату на підставі змісту першої частини. Очікуваний результат постає у вигляді гарного майбутнього, коли удача посміхається людям, та вони отримують бажане. Але у даному випадку очікуваному результату протиставляється інший факт – хоч удача, навіть та, яка рідко трапляється, має тим не менш небажані наслідки. У даному прикладі мовець веде певний діалог між собою та читачем. – використовує займенник «ви», звертаючись до читачів, та потім додає займенник «ми», тим самим, ототожнюючи себе із читачем. Тим самим, також додає суб'єктивну оцінку реальності, адже у даному реченні передає лише свою точку зору та комунікує з читачем. Даний приклад реалізації поступки можна віднести до мікрорівня структури тексту, як засіб вираження власної думки.

3) *Ou encore que la spécificité du dossier Vitaléco réside également dans le fait qu'inondé de plaintes jusqu'à encore récemment, le ministère public a mis un point d'honneur à traiter ces dernières* [Belaïd 2019].

У статті з рубрики *Ma commune Lille* (Новини м. Лілль) є приклад речення зі значенням поступки вводиться сполучником *encore que* та належить до складу складнопідрядного речення, яке може мати наступне схематичне зображення: (1) *Ou encore que* __ (2) *que* __, (3) [__].

Даний приклад реалізації поступки можна віднести до мікрополя реально-поступливого значення, оскільки очікуваний результат протиставляється отриманому наслідку. Судячи з контексту, компанія Віталекко була засуджена за неналежне виконання своїх обов'язків. Вона має 900 листів від людей, що скаржаться на її послуги. Тобто логічно зауважити, що наслідком неналежного виконання своєї роботи мала б стати судова справа. Але, не дивлячись на факт, що статус компанії є сумнівним, та вона однозначно не виконувала свої обов'язки, міністерство все ж має намір спочатку розглянути усі скарги, а вже потім виносити вирок.

Журналіст у даному прикладі лише висвітлює події, особливо не впливаючи на трактування ходу подій за допомогою своєї суб'єктивної думки. Даний приклад входить до складу мікрорівня використання поступки у тексті з метою надання актуальної інформації у ході розслідування справи.

4) Il peut y expliquer que le concept de «déttox» n'existe pas en science – ce sont des organes comme le foie ou les reins qui nettoient le sang, pas des soupes, des jus ni des massages ou des purges – ou *encore que* rien ne prouve que l'ostéopathie peut absolument tout guérir, comme certains le prétendent [Lortie 2019].

Цей приклад був обраний зі статті з рубрики Actualités (Актуальне). Дане складне речення схематично можна зобразити наступним чином:

(1)[___] (2) que ___ – (3) [___] (4) qui ___ – (5) ou *encore que* ___ (6) ___, (7) comme ___.

Речення зі значенням поступки у даному прикладі виражається сполучником *encore que* та належить до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже показує протиставлення реальної підстави (основи) та фактичного наслідку, який здійснюється всупереч цій реальній підставі та який є протилежним очікуваному результату. Згідно контексту наука не визнає той факт, що *детокс* може впливати на покращення стану здоров'я людини, адже організм, за допомогою внутрішніх органів сам може «фільтрувати» елементи, що потрапляють всередину. Мовець частково погоджується з тим фактом, що така думка існує, але додає свій контраргумент – немає ніяких досліджень, що остеопатія може вилікувати усі хвороби організму. Даний приклад реалізації поступки належить до мікрорівня структури тексту, як засіб аргументування.

Далі розглянемо приклади функціонування сполучнику зі значенням поступки *quoique*. Даний сполучник може вживатися на початку складнопідрядного речення.

1) *Quoique* certains internautes se croient à l'abri en publiant des commentaires et en nous donnant de faux courriels, il est très facile de les retracer [Morin 2019].

Цей приклад взятий зі статті, опублікованої у рубриці *Actualités/Faits divers* (Актуальне/Дозвілля), має структуру складного речення, що схематично можна зобразити наступним чином: (1) *Quoique* ____, (2) [____].

У цьому прикладі поступка виражається сполучником *quoique* та належить до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже у виразі підкреслюється протиставлення очікуваного результату та отриманого наслідку: незважаючи на те, що деякі користувачі Інтернету ховаються, залишають коментарі, або неправильні адреси електронної пошти, їх все одно легко знайти та відстежити.

Мовець у даному прикладі відтворює суб'єктивне сприйняття реальності, адже говорить про ті речі, з якими сам знайомий. Використовуючи займенник «ми», мовець говорить як про себе, так і про ймовірну групу людей, яка може також зіткнутися з проблемою недоброчесних користувачів. Даний приклад реалізації поступки можна віднести до мікрорівня структури тексту, як засіб вираження власної думки.

2) *Basée sur la science-fiction avec quelques touches de drame, cette série a toujours été une révélation authentique. Quoique ses chapitres ne suivent pas un fil conducteur comme c'est le cas pour les autres séries, ils racontent un ensemble différent d'évènements qui peuvent arriver à tout un chacun* [Kassir 2019].

Цей приклад взятий зі статті, що належить до рубрики *Lifestyle* (Дозвілля/Спосіб життя). У даному прикладі речення зі значенням поступки вводиться за допомогою сполучника *quoique* та є частиною складного речення, яке може бути схематично зображено наступним чином: (1) *Quoique* ____, (2) *comme* __ (3) [____] (4) *qui* ____.

Даний приклад можна віднести до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже події головної частини відбуваються попри те, що можна було б очікувати, спираючись на зміст підрядної частини складнопідрядного речення. Судячи з контексту мова йде про серіал, який за своєю формою відрізняється від інших (зазвичай у серіалах сюжет розгортається протягом багатьох серій за участі одних й тих самих персонажів, а у даному випадку

кожна серія або епізод – це окрема історія зі своїм сюжетом та своїми унікальними героями). Отже, не дивлячись на те, що серіал не повторює схему інших серіалів, йому вдається розповісти та показати різні події, які можуть мати місце й в реальному житті, та можуть статися з усіма.

Мовець у даному прикладі висвітлює реальні факти, підтверджуючи загальноприйняту інформацію про схему серіалу та про його епізоди. Даний приклад реалізації поступки можна віднести до мікрорівня структури тексту, адже поступка використовуєтьсяз метою опису характеру подання інформації про серіал.

3) *Quoique* notre cher pays nous impose sa dure réalité, ne cessez jamais de croire en vos aspirations [Azeroual 2019].

Даний приклад, який є складовою статті, що належить до рубрики *Lifestyle/société* (Суспільство). У ньому речення зі значенням поступки вводитьсья за допомогою сполучника *quoique* та є частиною складного речення, яке може бути схематично зображено наступним чином: (1) *Quoique* __, (2) [__].

Даний приклад можна віднести до мікрополя *підсилювально-поступливого значення*, адже у реченні присутня сема посилення. Подія-поступка висвітлює підставу, яка мала б перешкоджати, але не дивлячись на високий рівень свого прояву, є недієвою. Якщо ми розглянемо надане речення, то побачимо, що автор закликає людей ніколи не зупинятися мріяти та сподіватись, незважаючи на те, що країна (уряд) нав'язують несприятливу реальність та важке життя. Мовець у даному прикладі відтворює суб'єктивне сприйняття реальності, використовуючи іронію, кажучи про уряд та державу (використовує прикметник – *дорогий*). Також він явно закликає не зупинятися мріяти, використовуючи наказовий спосіб дієслова, тим самим надаючи експресивності своєму виразу. Також журналіст підкреслює факт несприятливої ситуації у країні, використовуючи прикметник, що емоційно забарвлює сказане (прикметник – *важкий*, *важка/несприятлива реальність*).

Поступка у даному випадку належить до мікрорівня структури тексту як засіб вираження власної думки.

4) *Quoique* sa gestion du pouvoir ait été très tumultueuse jusqu'à présent, Johnson a très bien ciblé les faiblesses de sa prédécesseure [Bouchardon 2019].

Цей приклад взятий зі статті, що була опублікована у рубриці Monde (Новини світу). У даному прикладі речення зі значенням поступки вводиться за допомогою сполучника *quoique* та є частиною складного речення, яке може бути схематично зображено наступним чином: (1) *Quoique* ____, (2) [____].

Даний приклад можна віднести до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже подія головної частини відбувається попри наявність підстави, що перешкоджає, але є недієюю. Судячи з контексту можемо зазначити, що новий прем'єр-міністр Великої Британії Борис Джонсон чітко виділив недоліки у роботі своєї попередниці – Терези Мей. Незважаючи на те, що політика, яку вела Тереза Мей була насичена бурхливими, не завжди приємними подіями, новий прем'єр-міністр їх чітко відмітив. Тобто не дуже зрозуміла тактика ведення політики могла би стати на заваді новому виконацю обов'язків міністра, але ця підстава є недієюю, адже Борис Джонсон зміг швидко і чітко визначити усі недоліки.

Мовець у даному прикладі освітлює як реальні факти (опис політичної ситуації у країні), так і додає своє власне судження, емоційно забарвлюючи свій вислів (використовує прикметник «бурхливий», «нестабільний» при описі політичної ситуації). Даний приклад реалізації поступки можна віднести до мікрорівня структури тексту, адже поступка служить для висловлення власного судження.

Далі розглянемо приклади функціонування сполучника зі значенням поступки *sans que*. Даний сполучник може вживатися у другій половині складнопідрядного речення.

1) Il y a des logiciels qui permettent presque de prendre le contrôle total du cellulaire, et ce, *sans que* son propriétaire ne le sache [Fortin, Tremblay 2019].

Цей приклад був взятий зі статті, що належить до рубрики *Actualités/info patrouille/ les cellulaires*, у якій описуються актуальні події у світі новітніх технологій. Складне речення, у складі якого є і речення зі значенням поступки можна схематично зобразити наступним чином: (1) [___] et (2) *sans que* ___.

Поступка у даному прикладі виражена сполучником *sans que* та належить до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже протиставляються два факти. Підтверджується факт існування програмного забезпечення для мобільних телефонів, яке дозволяє керувати усіма процесами в телефоні, але той, факт, що не всі користувачі про це знають – приклад контраргументу, що характерний для мікрополя *реально-поступливого значення*. Журналіст у даному прикладі лише висвітлює події, не впливаючи на трактування ходу подій за допомогою свого суб'єктивної думки. Даний приклад може входити до складу мікрорівня використання поступки у тексті з метою надання уточнення, що користувачі можуть бути необізнаними навіть у власному смартфоні.

2) Pour la première fois de l'histoire, nous pouvons, dans une même phrase retrouver ces mots *sans que* cela relève du conte: miss univers, femme noire, Afrique du Sud, cheveux crépus, détermination [Franceinfo 2019].

Цей приклад взятий зі статті у рубриці *Monde Info* (Актуальні новини світу). У даному прикладі речення зі значенням поступки вводиться за допомогою сполучника *sans que* та є частиною складного речення, яке може бути схематично зображено наступним чином: (1)[___] (2) *sans que* ___. Даний приклад можна віднести до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже події головної частини відбуваються попри те, що можна було б очікувати, спираючись на зміст придаткової частини складнопідрядного речення. Спираючись на контекст даного речення, можемо зрозуміти що мова йде про перемогу представниці Африки на конкурсі «Міс Всесвіт», в перемогу якої важко повірити, адже вона, за своїм походженням та зовнішністю раніше могла бути дискримінована. Але тепер реальність інша –

і подібна дівчина з легкістю може перемагати у конкурсах, вона не дискримінується та знаходиться в однакових умовах з іншими конкурсантками. Тобто цей факт відбувається попри те, що це нагадує казку та щось неймовірне донедавна. Мовець ототожнює себе с читачами, використовуючи займенник «ми» та ставлячи себе у таку ж позицію сприйняття реальності, як і читачі. Поступка у даному випадку належить до мікрорівня структури тексту як засіб вербалізації власного сприйняття реальних фактів.

3) Plusieurs opérateurs utilisent des méthodes de souscription automatique, *sans que* le client s'en aperçoive [Le Point 2019].

Цей приклад був обраний зі статті, опублікованої у рубриці Vidéos(Відео). Складне речення, у складі якого є і речення зі значенням поступки можна схематично зобразити наступним чином:(1) [] et (2) *sans que* ____.

Поступка у даному прикладі виражена сполучником *sans*queta належить до мікрополя *реально-поступливого* значення адже подія головної частини відбувається попри наявність підстави, що перешкоджає, але є надією. Тобто, якщо ми розглянемо усю фразу, то можемо зазначити, що оператори (інтернет-оператори або оператори сотового зв'язку) у своїй роботі використовують методи автоматичної підписки на послуги, незважаючи на те, що це може бути помітним для користувача. Але користувачі цього не помічають. Журналіст у даному прикладі лише висвітлює події, не впливаючи на трактування ходу подій за допомогою своєї суб'єктивної думки. Даний приклад може входити до складу мікрорівня використання поступки у тексті, з метою надання уточнення, щодо подій, що відбуваються у світі технологій, мобільних телефонів.

4) Accusé d'extorsion par son employeur, ce dernier a passé 251 jours en détention *sans que* la moindre preuve ne justifie sa peine [Delozier 2019].

Даний приклад належить до складу статті, яка була опублікована на сайті у рубриці *Téléphonie/Smartphone* (Мобільні телефони/смартфони). Складне речення, у складі якого є і речення зі значенням поступки можна схематично зобразити наступним чином: (1) [___] (2) *sans que* ___.

Поступка у даному прикладі виражена сполучником *sans que* та належить до мікрополя *реально-поступливого значення* адже події головної частини речення відбуваються попри те, що можна було б очікувати, спираючись на зміст підрядної частини складнопідрядного речення. Мова йде про засудженого чоловіка, який був звинувачений своїм підлеглим у рекеті (здірстві), та який провів під арештом 251 день. Але у підрядній частині речення з'ясовується, що жодного доказу вини цього чоловіка знайдено не було, отож він не повинен був бути арештованим.

Мовець у даному прикладі висвітлює лише реальні факти, підтверджуючи арешт чоловіка. Даний приклад реалізації поступки можна віднести до мікрорівня структури тексту, адже поступка використовується для надання актуальної інформації щодо ситуації з арештом директора.

5) Le pirate installe à distance un logiciel malveillant, *sans que* son utilisateur s'en rende compte [Séguin 2019].

Цей приклад був взятий зі статті у рубриці *Actualités* (Актуальні новини). Складне речення, у складі якого є і речення зі значенням поступки можна схематично зобразити наступним чином: (1) [___] (2) *sans que* ___.

Поступка у даному прикладі виражена сполучником *sans que* та належить до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже подія головної частини відбувається попри наявність підстави, що перешкоджає, але є недієвою. Тобто, якщо ми розглянемо усю фразу, то можемо зазначити, що неліцензовані програми, керовані хакерами, можуть встановлювати шкідливе програмне забезпечення на пристрій, незважаючи на те, що це може бути помітним для користувачів, але користувачі цього не помічають.

Журналіст у даному прикладі лише висвітлює події, не впливаючи на трактування ходу подій за допомогою свого суб'єктивної думки. Даний

приклад може входити до складу мікрорівня використання поступки у тексті, яка слугує для позначення факту того, що користувачі мобільних пристроїв можуть бути недостатньо обізнані у тому, що відбувається у їх смартфонах.

Далі, ми будемо розглядати приклади функціонування спеціальних граматичних засобів, які включають у себе чотири підкатегорії:

- a) вираз *même si*;
- b) займенникові вирази *où que, qui que, quoi que, quel que*;
- c) прислівникові та сполучникові вирази *si/quelque/tout + adjectif + que*;
- d) вираз *avoir beau + infinitif*.

Першим розглянемо функціонування виразу *même si*, який вживається на початку складного речення та є найвживанішим у цій групі спеціальних граматичних засобів.

1) Marie-Cécile, agricultrice à Angely: "Même si on essaie de prévoir l'imprévu dans un tableau, on vit constamment avec des avances de trésorerie" [Girard 2019].

Приклад, взятий з рубрики Agriculture (Агрокультура), входить до складу статті, яка описує життєву історію жінки. Цей приклад належить до складного речення, яке може бути виражене наступною схемою: (1) *Même si* ____, (2) [____].

Даний приклад можна віднести до мікроподля поступливо-можливого значення, адже у ньому присутня сема припущення. Подія-поступка виступає як припущення, всупереч якому відбувається подія-результат. Жінка розповідає про актуальний хід подій у її житті, кажучи про те, що наразі вона та її сім'я живуть, здійснюючи постійні предоплати задля підтримання їх агробізнесу, навіть якщо припустити можливість, що вони будуть планувати свої фінансові витрати наперед.

Журналіст у даному прикладі ніяк не впливає на сказане, адже надає читачам пряму цитату самої жінки. Поступка у цьому прикладі виражена на макрорівні структури тексту у вигляді прямого цитування власної думки мовця.

2) *Même si son efficacité varie, le vaccin contre la grippe reste important* [Couillard 2019].

Приклад, взятий зі статті у рубриці *Agence/Science-Press/Médecine* (Медицина), є складнопідрядним реченням, яке схематично може бути виражене наступним чином: *Même si* ____, (2) [____].

У цьому прикладі наявна сема припущення, яка накладається на значення поступливості. Подія-поступка виступає як припущення або умова, всупереч яким відбувається подія компонента-результату. Журналіст вказує на факт того, що вакцинація від грипу залишається необхідною для проходження, навіть якщо можна припустити, що її ефективність можна спростувати. Отож, приклад відноситься до *мікрополя поступливо-можливого значення*.

Журналіст описує реальний стан подій. У даному прикладі поступка виражена на рівні мікрорівня структури тексту, де ефективність вакцинації ставиться під сумнів.

3) *Même si l'avion était autorisé à voler à nouveau en 2020, la confiance des voyageurs serait loin d'être acquise* [20 Minutes avec agence 2019].

Даний приклад взятий з рубрики *Transport* (Транспорт), належить до складу статті, яка висвітлює останні новини у світі транспорту та авіасполучення. Речення є складнопідрядним, його схема може бути виражена наступним чином: *Même si* ____, (2) [____].

Цей приклад можна віднести до *мікрополя поступливо-можливого значення*, адже у ньому мова йде про подію, в здійсненні (реалізації) якої не впевнені. Журналіст описує ситуацію, що сталася з літаками компанії «Боїнг», через несправність яких були зафіксовані авіакатастрофи. Наразі він припускає, що навіть якщо літак, який належить до тих літаків, з якими стався нещасний випадок, буде знов введений до експлуатації, навряд чи цим скористуються майбутні пасажери, адже поки що вони не довіряють, що такими літаками можна буде безпечно дістатися до місця призначення.

Журналіст висловлює свою оцінку реальності, використовувачи факт, що стався у минулому аби надалі поставити під сумнів розвиток подій. У даному прикладі поступка використовується на мікрорівні тексту з метою вираження події, у здійсненні якої невпевнені.

4) Et même si on est les premiers à critiquer ces "comédies romantiques de bas étage", on est également les premiers à les regarder [Audeyer 2019].

Приклад входить до складу статті, що належить до рубрики Cinéma (Кіно) та описує феномен новорічних фільмів. Дане речення є складнопідрядним та схематично може бути виражене наступним чином: (1) *Même si* ____, (2) [____].

Даний приклад можна віднести до *мікрополя поступливо-можливого значення*, адже подія компонента зі значенням поступливості є не реальним, а ймовірним, можливим фактом.

Журналіст виражає власну думку, говорячи про те, що люди ймовірно можуть критикувати фільми, які не відрізняються якістю або захопливими сюжетами, але в той же час люди люблять дивитися подібні фільми. Журналіст ототожнює себе з читачами, наближуючи себе до них за допомогою займенника «ми». Також у цьому прикладі поступка використовується на мікрорівні тексту задля висловлення мовцем власної думки.

5) Même si elle a reçu des plaintes contre des centres sportifs, la CDPDJ (la Commission des droits de la personne et des droits de la jeunesse) ne s'est pas prononcée sur la question [Colpron 2019].

Приклад взятий зі статті, що належить до рубрики Actualités/Sport (Актуальні новини у світі спорту). Речення має складну структуру, яка схематично може бути виражена наступним чином: (1) *Même si* ____, (2) [____].

Цей приклад можна віднести до *мікрополя поступливо-можливого значення*, адже подія компонента зі значенням поступливості є не реальним, а ймовірним, можливим фактом. Журналіст припускає той факт, що можливо Комітет з прав людини та молоді отримав скарги щодо спортивних центрів,

які дискримінують жінок, але наразі не надав ніякої відповіді, не оголосив рішення щодо їх закриття, наприклад. Журналіст висловлює припущення про факт отримання скарг міністерством. Поступка використовується на мікрорівні структури тексту, як засіб вираження власної думки.

6) *Même si le nouveau Guide alimentaire canadien suggère la pomme de terre avec beaucoup de tiédeur, sa popularité ne semble pas s'essouffler* [Charlebois 2019].

Даний приклад взятий зі статті, що висвітлює соціально-економічні питання. Речення є складнопідрядним та схематично може бути виражене наступним чином: (1) *Même si* ____, (2) [____].

Приклад можна віднести до *мікрополя поступливо-можливого значення*, адже у ньому наявна сема припущення, яка накладається на значення поступливості. Подія-поступка виступає як припущення або умова, всупереч яким відбувається подія компонента-наслідку (результату). У статті мова йде про підняття цін на картоплю у Канаді через небагатий врожай.

Журналіст вказує на факт існування спеціального канадського *Довідника зі здорового харчування*, та вказує припущення щодо того, що автори цього посібника не надто активно рекомендують включати картоплю до щоденного раціону, але незважаючи на це її популярність не зменшується та люди продовжують її купувати. Журналіст пропонує читачам свій погляд на актуальні події, презентуючи факти. Поступка використовується на мікрорівні структури тексту з метою вираження власного припущення, яке стосується актуальної події.

7) «On est là, on est là! Même si Macron ne le veut pas, nous, on est là! Pour l'honneur des travailleurs et pour un monde meilleur!» [Marlo-Plumauzille 2019].

Даний приклад взятий зі статті, що належить до рубрики *Chronique/Historique*, яка описує актуальні соціально-політичні новини. Це складнопідрядне речення можна зобразити наступною схемою: (1) *Même si* ____, (2) [____].

У прикладі наводиться цитата, взята з новоствореної пісні, яку співають маніфестанти під час мітингів. Цей приклад можна віднести до *мікрополя*

поступливо-можливого значення, адже у ньому наявна сема припущення, яка накладається на значення поступливості (подія-поступка виступає як припущення або умова, всупереч яким відбувається подія компонента-результату). У цьому випадку маніфестанти допускають можливість, що президент Франції Емануель Макрон може не мати бажання признавати той факт, що люди можуть бути проти його політики та висловлювати своє незадоволення під час мітингів та страйків, маніфестанти все одно виходять відкрито виражати своє незадоволення. У даному випадку журналіст не приймає участі у оцінці реальних подій, оскільки цитує слова маніфестантів. Поступка використовується на мікрорівні структури тексту, як засіб прямого цитування.

8) En effet, même si on les connaît tous par coeur et qu'on les a déjà vus plusieurs fois, ils nous plongent dans une sorte de nostalgie réconfortante [Audeyer 2019].

Приклад входить до складу статті, що належить до рубрики *Actualité/cinéma* (Кіно) та описує феномен новорічних фільмів. Дане речення є складнопідрядним та схематично може бути виражене наступним чином:

(1) *Même si* ___ et (2) *que* ___, (3) [___].

Даний приклад можна віднести до *мікрополя підсилювально-поступливого значення*, адже у прикладі присутня сема посилення. Подія-поступка висвітлює підставу, яка мала б перешкоджати, але не дивлячись на високий рівень свого прояву, є недієвою. Журналіст стверджує, що всі люди знають сюжети новорічних фільмів напам'ять, але вони вкотре змушують людей ностальгувати, адже зазвичай такі старі фільми є достатньо відомими, і починаючи з дитинства їх перегляд є традиційним під час свят. Журналіст ототожнює себе з читачами, наближуючи себе до них за допомогою займенника «ми». Також у цьому прикладі поступка використовується на мікрорівні тексту задля висловлення мовцемвласної думки.

9) *Même si* le célèbre cinéaste a déclaré il y a quelques mois que les films de Marvel n'étaient pas du cinéma, les Avengers, Capitaine Marvel et autres justiciers masqués ont dominé le box-office mondial en 2019 [Demers 2019].

Даний приклад взятий із статті, що належить до рубрики Art/Cinéma (Мистецтво. Кіно), є складнопідрядним реченням, що схематично може бути зображене наступним чином: (1) *Même si* __ (2) *que* __, (3) [__].

У даному прикладі журналіст описує ситуацію у якій відомий кінорежисер Мартін Скорсезе висловився з приводу сучасних фільмів про супергероїв, вважаючи недоречним називати їх справжніми фільмами, але попри такий відгук подібні фільми мали багатомільйонні збори коштів після їх випуску у широкий прокат. Цей приклад можна віднести до *мікрополя поступливо-можливого значення*, адже у ньому подія-поступка виступає як умова, всупереч якій відбувається подія компонента-результату.

Журналіст у даному випадку представляє непряме цитування фрази, що була сказана кінорежисером, а потім наводить дані щодо зборів від показів фільмів у кінотеатрах. Поступка у даному прикладі відноситься до мікрорівня структури тексту, як засіб непрямого цитування.

10) Les Titans, pendant ce temps, hériteront d'une lourde mission la semaine prochaine en étant les hôtes des puissants Saints. Mais même si les Titans devaient surprendre les Saints, ils ne peuvent ravir le titre de division du moment que les Texans remportent leur prochain match [Cadorette 2019].

Даний приклад, взятий зі статті, що висвітлює актуальні спортивні новини. Це складнопідрядне речення можна зобразити наступною схемою:

(1) *Même si* __, (2) [__], (3) *que* __.

У цьому прикладі мова йде про майбутній матч з американського футболу між двома командами – les Saints та les Titans. Даний приклад можна віднести до *мікрополя поступливо-можливого значення*, адже подія компонента зі значенням поступливості є не реальним, а ймовірним фактом. Журналіст говорить про те, що команда *les Titans* могла би перемогти їхніх суперників – команду *les Saints*, але ця подія наразі є ймовірною. Мовець у даному прикладі аналізує те, що відбувається на спортивній арені американського футболу, виказуючи своє припущення щодо майбутнього розвитку подій та розподілення команд у фіналі. Поступка у даному реченні

виражена на мікрорівні структури тексту задля висловлення припущення стосовно того, як команди розташуються у рейтингу.

Далі розглянемо приклади функціонування займенникових виразів *où que, qui que, quoi que, quel que*, які зазвичай використовуються у середині або наприкінці складного речення.

1) «Dans ce clip, c'est mon passé qui me suit partout où que j'aïlle.» a-t-il déclaré à propos de cette vidéo pleine de poésie et d'introspection [Aficia 2019].

Даний приклад взятий зі статті, що належить до рубрики News charts, яка висвітлює актуальні новини музичного світу. У цьому прикладі мова йде про музичний кліп, що недавно вийшов на екрани, та опис цієї роботи зі слів самого виконавця. Цей приклад є складнопідрядним реченням, яке схематично може бути виражене наступним чином: «(1) [____](2) *où que* ____» (3) ____.

Цей приклад ми можемо віднести до мікрополя підсилювально-поступливого значення, адже подія-результат відбувається всупереч просторовим обставинам. Мова йде про те, що, як описує сам виконавець, його минуле переслідує його, куди б він не йшов. У даному прикладі присутня сема посилення, адже підкреслюється той факт, що як би автор не намагався позбутися свого минулого, як би вперед він не прагнув іти без минулого «багажу», це минуле все одно наздоганяє його усюди, де б він не був.

Журналіст у даному випадку надає саму цитату виконавця щодо його кліпу, а також додає власну оцінку, використовуючи прикметники, які гарно описують роботу виконавця (кліп наповнений поетикою та самоаналізом). Поступка у цьому прикладі відноситься до мікрорівня структури тексту, як засіб висловлення власної думки.

2) «Les trains doivent circuler, pas pour le gouvernement, pas pour la CGT ou qui que ce soit, mais ils doivent circuler pour les Français», a soutenu le ministre de l'Economie Bruno Le Maire [Herrero 2019].

Цей приклад входить до складу статті, взятої з рубрики Social, що висвітлює актуальні соціальні новини. Це складнопідрядне речення може бути зображено наступною схемою:

«(1) [___] (2) *ou qui que* ___, (3) *mais* ___», (4) ___.

Даний приклад можна віднести до мікрополя підсилювально-поступливого значення, адже увага акцентується на незаперечності того, що затверджується у головній частині речення. В даному випадку мовець підкреслює незаперечність, використовуючи дієслово *devoir*, семою якого є зобов'язання та виконання обов'язків. У даному прикладі журналіст цитує міністра економіки, який заявляє, що потяги повинні ходити заради людей (французів), а не заради уряду, державних установ або інших людей, що належать до складу керівного апарату країни. У даному прикладі журналіст лише цитує міністра, а саму поступку у реченні виражає сам мовець – міністр економіки, завдяки цьому ми можемо зробити висновок, що поступка у даному реченні виражена на мікрорівні структури тексту, адже використовується задля висловлення мовцем власної думки.

3) D'ailleurs, si preuve il y avait, elle aurait probablement déjà mené au dépôt d'accusations. Or, personne, pour le moment, n'arrive à prouver quoi que ce soit ou à monter un dossier qui tient la route devant un tribunal [Doyon 2019].

Приклад взятий зі статті, що належить до рубрики Blogues (Блоги). Речення має складну структуру, яка схематично може бути представлена наступним чином: (1) [___] (2) *quoi que* ___ (3) *qui* ___.

У статті мова йде про звинувачення у бік канадського політика Жана Шареста, який підозрюється у хабарництві. Цей приклад можна віднести до мікрополя підсилювально-поступливого значення, адже у головній частині речення підтверджується незаперечність сказаного (наразі, нікому не вдається довести факт хабарництва з боку політика), всупереч силі обставин, що перешкоджають (наявність підозри у хабарництві або у інших порушеннях з боку політика). У статті журналіст аналізує актуальні політичні новини у Канаді та інформує читачів. Поступка у даному прикладі

використана на мікрорівні структури тексту, з метою інформування читачів актуальними новинами.

4) *Jeans noir, chemise ivoire et chapeau de cow-boy, Ramiro vient de terminer son rituel matinal: chaque jour, à 6 heures, quel que soit le temps, il trotte jusqu'à l'enclos où l'attend son troupeau, traite ses vaches les unes après les autres, accroupi, en équilibre sur la pointe des pieds, puis remonte prestement sur son cheval pour les mener au pré* [Soulay 2019].

Даний приклад, взятий зі статті, що належить до рубрики *Voyage/monde entier* (Подорожі. Навколишній світ) має структуру складного речення та схематично може бути зображений так: (1) [___]: (2) *quel que* ___, (3) [___].

Цей приклад можемо віднести до мікрополя підсилювально-поступливого значення, адже у ньому увага акцентується на незаперечності того, що відбувається у головній частині речення, всупереч силі обставин, які можуть перешкоджати, що описуються у підрядному реченні. У даному прикладі незаперечним фактом є те, що Раміро (власник ранчо, якому вже 90 років) кожен свій ранок починає зі своєрідного ритуалу – пішки він йде до загонів з худобою або чекає на стадо худоби, потім доглядає його, аби потім вивести на пасовище. Силою обставин, всупереч яким відбувається цей щоденний ранковий ритуал виступає та які можуть перешкоджати здійсненню планів є погода (у реченні зазначається, що якою б погода не була – Раміро все одно виходить працювати), тобто ця сила обставин є недієвою. У даному прикладі журналіст пропонує читачам історію з життя цікавого чоловіка. Поступка ж у даному реченні виражена на мікрорівні структури тексту задля підкреслення недієвості обставин, що можуть перешкоджати здійсненню фактів, зазначених у головній частині речення.

Наступним розглянемо приклад функціонування прислівникового та виразу *tout + adjectif + que*, який використовується на початку речення.

"Ayant fait appel à un cuisiniste local avec des appareils teutons, je confirme que le lave-vaisselle tout beau (encastré, lumière bleu tuning style en

fonctionnement), tout silencieux, tout économique/écologique et tout cher qu'il soit, c'est juste mal, un comble" [Cuneo 2019].

Цей приклад ілюструє випадок функціонування поступки у складному реченні - коментаря на статтю (commentaires produits), у якій описується побутова техніка. Складнопідрядне речення може мати наступну структуру, яка схематично зображається так: (1) ____, (2) que ____ (3) [____ tout+adj+que ____].

У даному прикладі мовець коментує статтю, присвячену опису посудомийної машини. Він висловлює власну думку щодо того, що машина, яка за описом є гарною, тихою, ергономічною та екологічною, та дорогою – погано миє посуд. Отже, можемо віднести даний приклад до мікрополя підсилювально-поступливого значення, адже у реченні заперечується вагомість усіх прикладених зусиль задля створення ідеальної посудомийної машини, адже результат є незадовільним. Поступка у цьому прикладі виражається на мікрорівні структури тексту, так як слугує для вираження мовцем власної думки.

Також наведемо приклад функціонування виразу *avoir beau + infinitif* у складі складного речення, який використовується на його початку.

Mais voilà, on a beau consulter les prévisions météorologiques, le climat restera toujours quelque peu imprévisible [Domoina 2019].

Даний приклад взятий зі статті, яка була розміщена на сайті, присвяченому організації подій (Accueil / Guides professionnels). У ній мова йде про можливість використання захисних тентів від дощу або вітру під час проведення важливих подій назовні (реєстрація шлюбу, сімейний обід, святкування дня народження і т.д.).

Цей приклад є безсполучниковим складним реченням, яке схематично може бути зображене наступним чином: (1) [on a beau ____], (2) [____].

У другому простому реченні, що належить до складного речення, мовець зазначає, що погода завжди залишається непередбачуваною, а у першому простому реченні зі значенням поступки говорить, що скільки би разів люди не перевіряли прогноз погоди, ці зусилля будуть марними. Отже, даний

приклад можна віднести до *мікрополя підсилювально-поступливого значення*, оскільки тут акцентується увага на незаперечному підтвердженні факту (погодні умови складно передбачити), не дивлячись на високий ступінь переконливості контраргументу (люди використовують технології для передбачення метеоумов, користуються прогнозами погоди). У даному прикладі журналіст ототожнює себе з читачами, використовуючи займенник «ми», а також поступку, виражену у цьому реченні можна віднести до мікрорівня структури тексту, адже вона використовується задля вираження власної думки, власного досвіду.

Отже, ми розглянули функціонування засобів вираження функціонально-семантичного поля поступки у французькій мові на граматичному рівні, який включає в себе дві категорії: сполучники зі значенням поступки та спеціальні граматичні засоби. Загалом на граматичному рівні нараховується 13 засобів вираження. До них входять сполучники зі значенням поступки *bien que*, *encore que*, *quoique*, *sans que*, серед яких найчастотнішим є сполучник *bien que*. Дані сполучники можуть вживатися на початку або в середині складнопідрядного речення. Такі сполучники вводять приклади реалізації значення поступки, яке ми відносимо до мікрополя реально-поступливого значення, але також одночасно демонструють приклади, які реалізують значення поступки, яке відповідає мікрополю поступливо-можливого значення або мікрополю підсилювально-поступливого значення на підставі контексту.

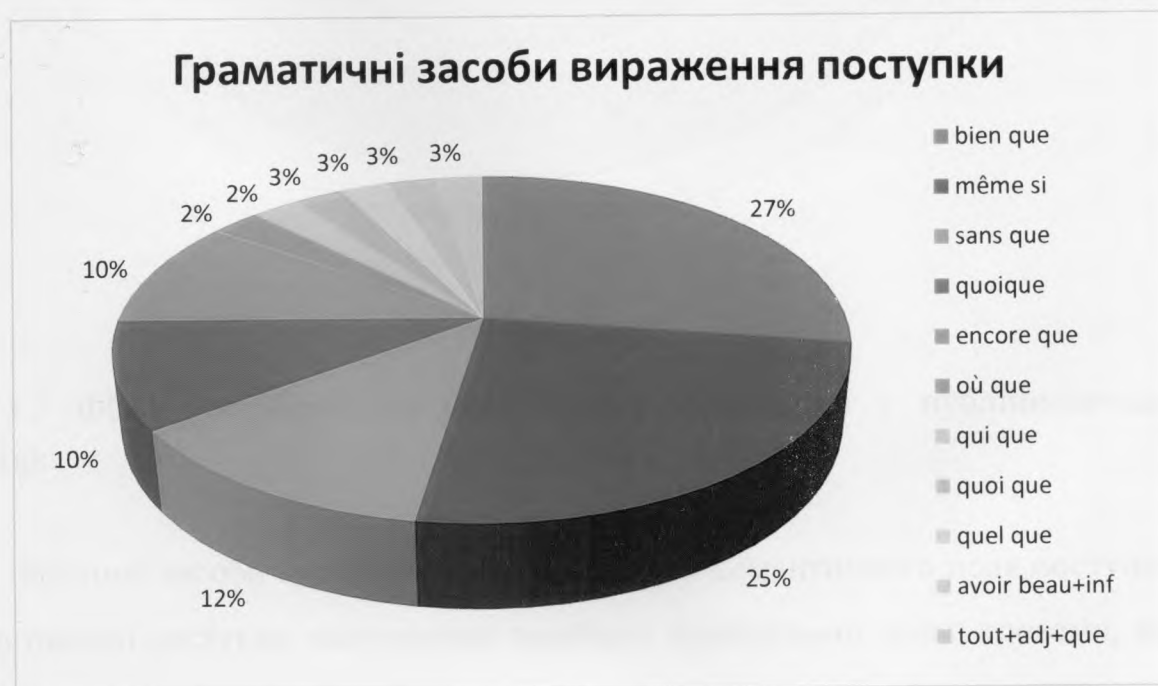
Якщо ми розглянемо приклади функціонування поступки у реченнях, у яких задля її вираження використовуються спеціальні граматичні засоби, можемо дійти наступного висновку. Вираз *même si*, який використовується на початку речення, вводить приклад, що реалізує значення поступки, яке відносимо до мікрополя поступливо-можливого значення, але зустрічаються і речення у яких значення поступки належить до мікрополя підсилювально-поступливого значення, цю різницю помічаємо на підставі контексту.

Приклади, у яких ми бачимо функціонування займенникових виразів *où que, qui que, quoi que, quel que*, які стоять у середині або наприкінці складного речення, в свою чергу, реалізують значення поступки, яке відноситься до мікрополя підсилювально-поступливого значення. Вираз *tout+adjectif+que*, який використовується на початку речення зі значенням поступки, реалізує його у межах мікрополя підсилювально-поступливого значення, яке характерне наявністю семи посилення. Приклади використання виразів *si+adjectif+que, quelque+adjectif+que* у публіцистичних текстах не зустрілись. Вираз *avoir beau+infinitif*, який використовується на початку складного речення, також вводить приклади реалізації значення поступки, які відносимо до мікрополя підсилювально-поступливого значення, спираючись на контекст.

Отже, проаналізувавши приклади використання засобів вираження поступки на граматичному рівні у прикладах, взятих з актуальних франкомовних джерел, можемо схематично зобразити частотність їх використання наступною діаграмою. Загалом представлено 37 прикладів.

Діаграма 3.1

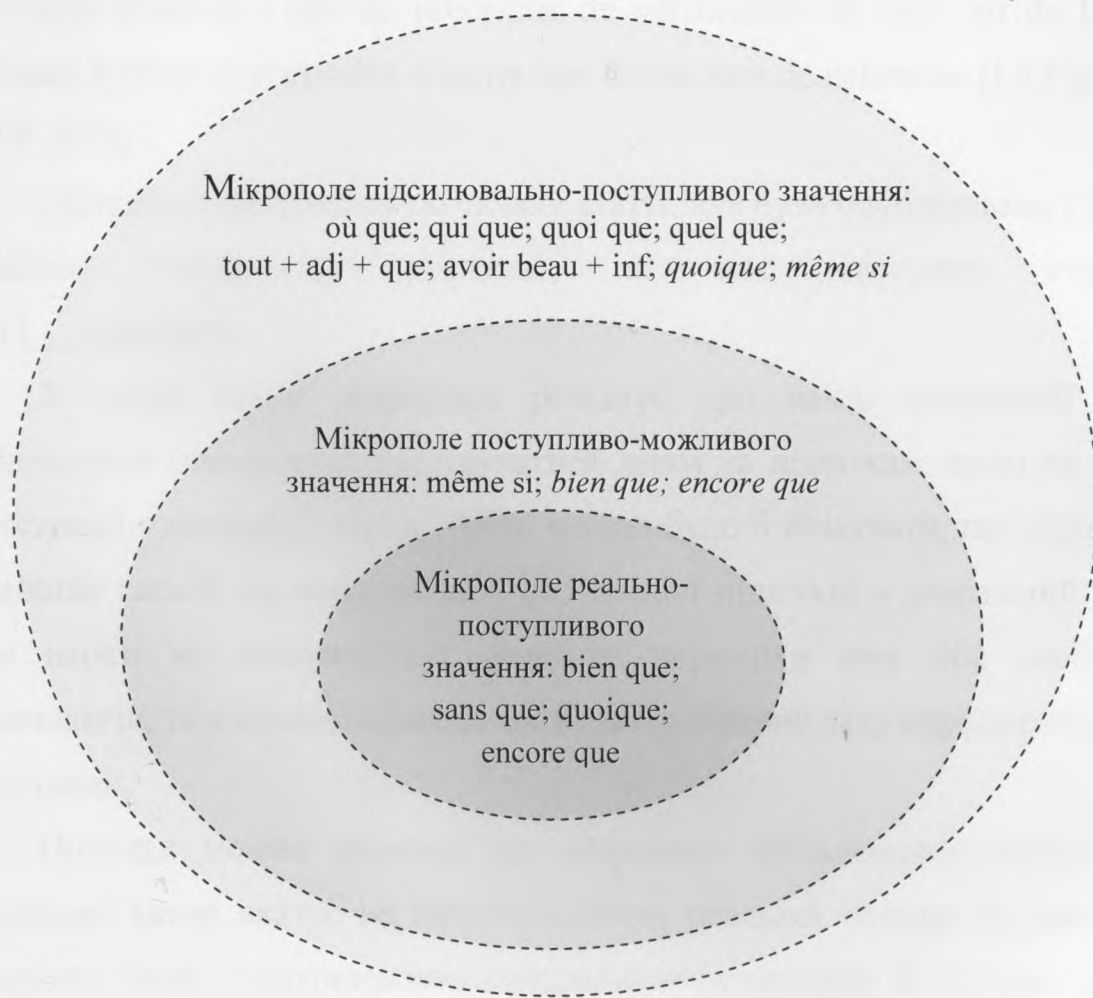
Частотність використання засобів вираження поступки на граматичному рівні

Також аналіз прикладів використання засобів вираження поступки на граматичному рівні дозволив розподілити дані засоби в межах мікрополів з різним значенням.

Мал. 3.1

Розподілення засобів вираження поступки граматичного рівня на мікрополях різного значення

3.3 ФСП поступки: лексичні засоби позначення у публіцистичних текстах

Лексичні засоби вираження функціонально-семантичного поля поступки представлені десятима наступними засобами французької мови: словами, що

не змінюють свою форму, адже не мають ні роду ні числа: *cependant*, *mais*, *néanmoins*, *quand même* та вирази *au risque de*, *au mépris de*, *en dépit de*, *malgré* *toujours est-il*.

Розглянемо випадок функціонування прислівника *cependant* у складі речення зі значенням поступки, яке входить до простого двоскладного речення.

Instagram veut empêcher les moins de 13 ans de s'inscrire. Le réseau social n'évoque cependant pas de processus de vérification de l'âge ou de l'identité laissant à priori la possibilité d'entrer une fausse date de naissance [Le Figaro avec AFP 2019].

Дане речення входить до складу статті, яка була опублікована у рубриці *Médias* (Медіа та реклама), та має наступну структуру:
(1) [___ *cependant* ___].

У даній статті журналіст розказує про намір соціальної мережі «Інстаграм» заборонити реєструватися дітям та підліткам, яким на момент реєстрації є менше 13 років. Тобто можна було б очікувати, що керівництво знайшло спосіб, як призупинити реєстрацію підлітків у соціальній мережі, але наразі не використовує функцію перевірки віку або особистості, залишаючи, тим самим, можливість вводити невірну дату народження під час реєстрації.

Приклад можна віднести до мікрополя *підсилювально-поступливого значення*, автор вказує на протиставлення реальної основи та фактичного наслідку, який є протилежним очікуваному результату. У даному прикладі наявна сема посилення: подія-поступка висвітлює підставу, яка мала б перешкоджати (введення перевірки віку), але є недієвою (люди, молодші за 13 років все одно мають можливість зареєструватися, вказуючи невірну інформацію). Журналіст у даному прикладі висвітлює актуальні проблеми у світі медіа та соціальних мереж, використовуючи поступку, яку можна віднести до мікрорівня структури тексту, яка слугує для вираження власної оцінки роботи керуючих соціальною мережею.

Далі розглянемо випадок функціонування сполучника протиставлення *mais* у складі простого речення.

Je comprends bien cette leçon mais je ne comprends pas le sens de toutes les explications [Barthe 2019].

Даний приклад був взятий з сайту, на якому публікуються екземпляри журналів та книжок, присвячені висвітленню різноманітних тем. Даний приклад, взятий зі статті, яка освітлює тему "Іноземні мови", та має наступну структуру речення, яке схематично буде зображене так: (1) [____, *mais* (2)____].

Цей приклад можна віднести до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже у другій частині речення мова йде про подію, яка є протилежною очікуваному результату на підставі змісту першої частини.

Мовець зазначає, що він добре зрозумів урок, і зважаючи на це, очікуваним результатом є те, що мовець зрозумів увесь отриманий матеріал на уроці, але зазначає факт про те, що він не до кінця зрозумів сенс усіх пояснень впродовж уроку. У даному прикладі мовець виступає від свого імені та виражає власну думку, а поступка, що використовується у даному прикладі, відноситься до мікрорівня структури тексту, адже слугує для вираження власної думки.

Далі розглянемо випадок функціонування прислівника *néanmoins* у складі простого речення зі значенням поступки.

Déjà qualifiées pour les 8es de finale, les Bleues veulent néanmoins poursuivre leur dynamique de victoires [Callier 2019].

Даний приклад був взятий зі статті, що належить до рубрики Sport/Actualité (Спортивні новини). Цей приклад є простим реченням з дієприкметниковим зворотом та має наступну структуру: (1)[____ *néanmoins* ____].

У реченні мова йде про французьку жіночу футбольну команду, яка прийматиме участь у 1/8 фіналу чемпіонату світу з жіночого футболу у 2019 році.

Цей приклад можна віднести до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже у ньому події відбуваються попри те, що можна було б очікувати. Автор зауважує, що ця команда вже є дуже досвідченою, вона перемагала і до чемпіонату, але це не відмінняє того факту, що команда хоче перемогти і у цей раз, під час 1/8 фіналу, аби вийти у наступний тур. Також даний приклад можна віднести і до мікрополя *підсилювально-поступливого значення*, адже подія-поступка висвітлює підставу, яка мала б перешкоджати (попередній успіх команди), але є недієвою (команда все одно має намір брати участь у чемпіонаті).

У статті журналіст аналізує актуальні спортивні новини у Франції та інформує читачів. Поступка у даному прикладі використана на мікрорівні структури тексту з метою передачі непрямого вияву бажання.

Далі, ми розглянемо приклад функціонування прислівника *quand même* у складі речення зі значенням поступки.

OM : Handicapé par l'UEFA, Marseille pourra quand même recruter cet hiver [Facy 2019].

Даний приклад був взятий зі статті, опублікованої у рубриці Sport/Actualité (Спортивні новини).

Це простеречення може бути зображене наступною схемою: (1) [quand même].

У даному прикладі автор статті визнає той факт, що футбольний клуб Марселю, який наразі знаходиться у скрутній ситуації через делікатну фінансову проблему (футбольний клуб витратив майже всі гроші на трансфери спортсменів у інші команди, ці витрати були не регламентовані, клуб міг би бути дискваліфікованим). Команда знаходиться під наглядом Спілки європейських футбольних асоціацій, все ж таки буде залучена до матчів, які будуть проходити цією зимою. Отже, можемо віднести цей приклад до мікрополя *підсилювально-поступливого значення*, адже події відбуваються попри те, що можна було б очікувати (команда не була

дискваліфікована, продовжує приймати участь у матчах, тобто загроза дискваліфікації є недієвою).

Журналіст аналізує актуальні спортивні новини Франції та інформує читачів. Поступка у даному прикладі використана на мікрорівні структури тексту з метою надання актуальних даних, що стосуються певного футбольного клубу.

Далі будемо розглядати випадки функціонування прийменника *au risque de*, який стоїть на початку складного речення, прислівникового виразу *au mépris de*, прийменникового виразу *en dépit de* та прийменника *malgré*, після яких обов'язково використовується іменник.

1) *Au risque de tout perdre, il a voulu tenter sa chance une fois encore* [Chovelon 2019].

Цей приклад був взятий з сайту, на якому публікуються екземпляри журналів та книжок, присвячені висвітленню різноманітних тем. Даний приклад, взятий зі статті, яка освітлює тему "Іноземні мови", та має наступну структуру речення, яке схематично буде зображене так: (1) *Au risque de* ____, (2) ____.

Даний приклад можемо віднести до *мікрополя реально-поступливого значення*, адже події відбуваються попри те, що можна було очікувати. Судячи з контексту, автор описує чоловіка, який не дивлячись на те, що міг втратити весь свій виграш, вирішив спробувати щастя, та захотів зіграти ще раз. У даному випадку автор поступки описує читачам події, що відбуваються з героєм. Поступка використовується на мікрорівні структури речення задля непрямого вираження бажання, яке виникло у гравця.

2) *Londres vend une tête de Toutankhamon au mépris de la colère du Caire* [Le Figaro et AFP agence 2019].

Цей приклад був взятий зі статті, яка була опублікована у рубриці Culture (Культура) та є простим реченням, яке схематично зображуємо наступним чином: (1) ____ *au mépris de* ____.

У статті мова йде про майбутній аукціон, на якому британський аукціонний дім буде продавати портрет фараона Тутанхамона, що був висічений на камні та який вважався вкраденим, не дивлячись на прохання єгипетського посольства не робити цього. Можемо віднести даний приклад до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже у цьому реченні події (лондонський аукціонний дім виставляє портрет як лот аукціону) відбуваються попри те, що можна було б очікувати, спираючись на зміст другої частини речення (єгипетське посольство висунуло прохання не продавати портрет, можна було б очікувати, що лондонський аукціонний дім буде згоден з цим проханням). Журналіст у даному прикладі висвітлює актуальні новини у світі культури та мистецтва, використовує емоційно забарвлене слово (гнів – гнів столиці Єгипту – столиця ототожнюється з державною структурою). Поступка, яка використовується у даному реченні, відноситься до мікрорівня структури тексту як засіб вираження незгоди.

3) En dépit du réchauffement climatique, le sapin de Noël naturel tient bon [Stassi 2019].

Цей приклад був взятий зі статті, яка була опублікована у рубриці *L'usine agro / bois / produits agricoles* (Лісова промисловість), яка освітлює актуальний стан промисловості у Франції та актуальні проблеми? з якими вона могла зіткнутися. Даний приклад є простим реченням, яке схематично може бути зображене наступним чином: (1) *En dépit de* ___.

Журналіст підтверджує той факт, що наразі існує проблема глобального потепління, яке могло б вплинути на врожай або на стан дерев, але заперечує цей факт, вказуючи на те, що ялинки не страждають від цього, продовжуючи рости, як і раніше. Це речення може бути віднесено до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже події першої частини простого речення відбуваються попри те, що можна було очікувати, спираючись на зміст другої частини (ялинки могли б страждати через зміни кліматичних умов). У статті журналіст аналізує актуальні новини та інформує читачів. Поступка у

даному прикладі використана на мікрорівні структури тексту задля вираження недовіри обставин навколишнього середовища на ріст дерев.

4) *Malgré les épisodes de sécheresse et de canicule, la production de sapins de Noël est restée stable en 2019* [Stassi 2019].

Цей приклад був взятий зі статті, яка була опублікована у рубриці *L'usine agro / bois / produits agricoles* (Лісова промисловість), яка освітлює актуальний стан промисловості у Франції та актуальні проблеми, з якими вона могла зіткнутися. Даний приклад є простим реченням, яке схематично може бути зображене наступним чином: (1) *Malgré* ____.

Журналіст у даному випадку підтверджує факт, що знайомий майже усім (періоди посухи та аномальної спеки влітку), та зазначає, спираючись на річну статистику, що процес вирощування ялинок від цього не постраждав, а залишився на стабільному рівні. Цей приклад може бути віднесено до *мікрополя реально-поступливого значення*, адже події головної частини відбуваються попри те, що можна було очікувати, спираючись на зміст підрядної частини (ялинка могли б постраждати через важкі кліматичні умови). У статті журналіст аналізує статистику та інформує читачів. Поступка у даному прикладі використана на мікрорівні структури тексту як засіб акцентування уваги на знайомому факті.

Наприкінці, розглянемо випадок функціонування виразу *toujours est-il*, який використовується у реченнях зі значенням поступки.

Promis, je ne vais pas vous rabâcher le refrain réchauffé du «ce qui compte à Noël, c'est d'être ensemble». Mais peut-être est-ce parce qu'il fait frais? Ou parce qu'on se sent particulièrement lessivé en cette fin d'année? Toujours est-il que les Fêtes me donnent des envies de câlin général. Et me rappellent à quel point il est rare d'en donner comme d'en recevoir [Nussbaum 2019].

Даний приклад був взятий зі статті, яка була опублікована у рубриці *Opinions* (Точки зору), де люди висловлюють свою власну думку з приводу різноманітних тем. Схематично даний приклад може бути зображений наступним чином:

(1) ____. (2) *Toujours est-il* que (3) [____].

У цьому прикладі поступка виражається на рівні абзацу, поєднуючи за сенсом декілька речень. Речення, у якому реалізується значення поступки взаємодіє з вищесказаною інформацією, поданою автором у вигляді риторичних питань задля непрямого діалогу з читачем. Цей приклад можна віднести до мікрополя *реально-поступливого значення*, адже у ньому присутній виражений контраст між двома фактами. Мовець у даному абзаці висловлює свою думку щодо значення свята Різдва для більшості людей (зазначає, що гарною традицією вважається бути разом зі своєю родиною, друзями під час свята), в той же час іронізуючи над загальноприйнятими традиціями, кажучи, що люди хочуть бути разом через холод, або через те, що наприкінці року всі відчують себе виснаженими. Але в той же час, його висновок контрастує з вищесказаним (мовець підтверджує, що під час свят в нього виникає бажання буквально обіймати усіх та ділитися радістю, та що свята нагадують про те, що потрібно частіше проводити вільний час з рідними людьми). У даному прикладі поступка використовується на мікрорівні структури тексту як засіб висловлення власної думки.

Отже, проаналізувавши функціонування засобів вираження функціонально-семантичного поля поступки у французькій мові на лексичному рівні, можемо зробити наступний висновок. Лексичні засоби вираження функціонально-семантичного поля поступки представлені наступними засобами французької мови: сполучником протиставлення *mais*, прислівниками *cependant*, *néanmoins*, *quand même* та виразами *au risque de*, *au mépris de*, *en dépit de*, *malgré*, *toujours est-il*.

Прислівник *cependant* входить до складу простих речень та стоїть всередині речення. Приклади, у яких автор використовує даний прислівник, реалізують значення поступки, яке відносимо до мікрополя підсилувально-поступливого значення. Прислівник *néanmoins* вводить приклади речень, що реалізують значення поступки, яке ми відносимо до мікрополя реально-поступливого значення, так і до мікрополя підсилувально-поступливого

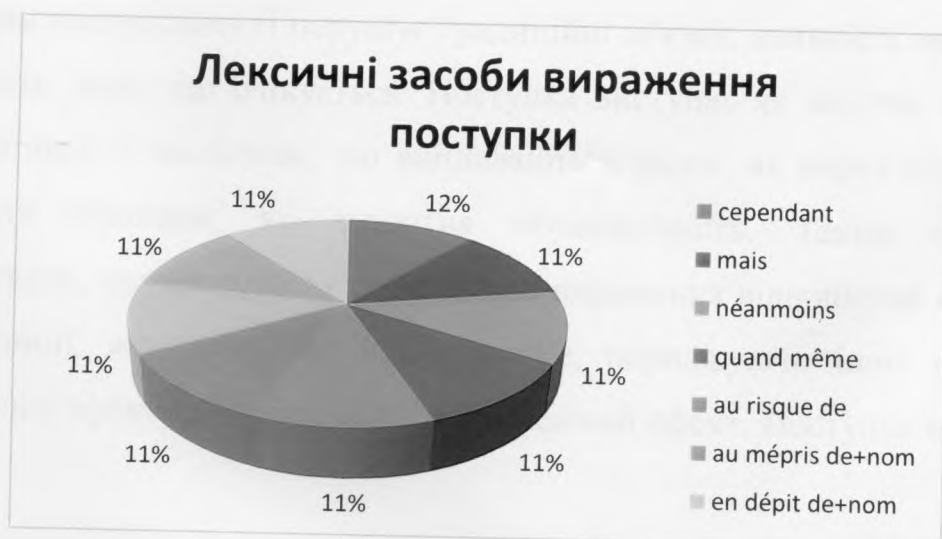
значення, спираючись на контекст. Прислівник *quand même* у більшості випадків знаходиться у середині простого речення, яке вводить значення поступки, що відносимо до мікрополя підсилувально-поступливого значення. Сполучник протиставлення *mais* входить до складу простого речення, яке реалізує значення поступки, що належить до мікрополя реально-поступливого значення.

Далі аналіз прикладів, обраних з франкомовних видань показав, що випадки функціонування прийменника *au risque de*, який стоїть на початку простого речення, прислівникового виразу *au mépris de*, прийменникового виразу *en dépit de* та прийменника *malgré*, після яких обов'язково використовується іменник вводять приклади, які реалізують значення поступки, яке можна віднести до мікрополя реально-поступливого значення. До цього ж поля може належати і речення, у яких автор використовує вираз *toujours est-il*. Такого висновку ми доходимо завдяки контексту.

Отже, спираючись на отримані дані, схематично можемо зобразити частотність використання лексичних засобів задля вираження поступки у простих реченнях. Загалом представлено 9 прикладів.

Діаграма 3.2

Частотність використання засобів вираження поступки на лексичному рівні

ВИСНОВКИ

У ході нашого дослідження ми дійшли висновків, що трактування значення поступки є багатограним. Тлумачні словники, наприклад, трактують цей термін як відмову від чого-небудь задля або враховуючи інтереси іншої сторони, бажання піти на компроміс та дійти згоди, а й також як відношення обмеження або протиріччя, яке виражене обставиною у складнопідрядному реченні. У дискурсі поступка означає згоду, але за умови, що вона неповна, аргумент, який вводить для продовження дискусії, враховуючи думку опонента, не може бути заперечений.

Проаналізовані праці лінгвістів дають підстави розглядати поступку, як функціонально-семантичну категорію, що характеризується широкою семантичною варіативністю та яка пов'язана зі складною і різномірною системою засобів вираження відносин зворотньої зумовленості. Було виявлено також, що поступку вважають метасловом, яке є дуже зручним, аби виділити певну групу слів для того, щоб розглянути їх, але неможливе для використання задля їх тлумачення. Подальший аналіз підходів виявив, що поступка є проявом протиставлення, тому що поступка, для якої опорою є сема «всупереч», вказує на протиріччя і навіть несумісність фактів. Було виявлено також, що конструкції зі значенням поступливості являють собою «перехідний тип» від сурядності та підрядності. Сутність відносин зі значенням поступливості порушує традиційні зв'язки, наявність наслідку, що суперечить тому, що очікується. Поступка виступає як логічне протиріччя між підставою і наслідком, що впливають з нього; як вираз недостатньої, відкинутої підстави; як зворотня обумовленість. Таким чином ми констатували, що *поступка* - це засіб для вираження відношення обмеження або опозиції, вказуючи, що певне явище, породжуючи інше не досягає очікуваного ефекту або породжує протилежний ефект. Поступка має на меті

прийняття певного аргументу або заперечення, але без втрати особистої переваги у діалозі (дискусії).

Також, зазначимо, щоб визначити значення функціонально-семантичного поля поступки у нашій роботі, ми спиралися на визначення А.В. Бондарко. Аналіз праць дослідника зазначив, що функціонально-семантичне поле – це система різнорівневих засобів даної мови (морфологічних, словотворчих, лексичних, а також комбінованих – лексико-граматичних), об'єднаних на основі спільності взаємодії їх семантичних функцій. Згадуючи про мовні засоби вираження категорії поступки, доцільно мати на увазі і систему синтаксичних одиниць, структурованих елементами різних рівнів.

Оскільки ми спиралися і на дослідження Г.О. Мусатової, можемо зазначити, що функціонально-семантичне поле має центр і периферію. Синтаксичні одиниці, що мають максимальний набір диференційних ознак, є ядром; синтаксичні явища, у яких диференціальні ознаки відсутні або виражені неяскраво, відносяться до периферії. У нашій роботі ми спиралися на схему структури поля поступки, яку виділила Г.О. Мусатова: функціонально-семантичне поле поступливості є поліцентричною структурою, що складається з трьох взаємодіючих один з одним мікрополів, конституенти яких об'єднуються набором семантичних ознак, особливостями форми та змісту. Центральне місце в семантичній структурі поля поступливості займає мікрополе реально-поступливого значення. Ближче до центру розташовується мікрополе поступливо-можливого значення, на периферії знаходиться мікрополе підсилювально-поступливого значення.

Ми проаналізували приклади функціонування поступки у реченнях, взятих з франкомовних публіцистичних текстів. Спіралися на дослідження науковців, які зазначають, що публіцистичний стиль це – один із функціональних стилів літературної мови, що використовується у сфері масової інформації, це емоційно забарвлена, піднесена мова з ознаками вольової оцінності. У мові преси продукуються певні соціальні та мовні

стереотипи. Існують мовні кліше як специфічні форми швидкої подачі й сприймання інформації. Інформативна функція публіцистичного стилю зумовлює використання різноманітних жанрів у газеті, журналі. Ми з'ясували, що інформаційна орієнтація публіцистичного дискурсу пов'язана з документальністю, об'єктивністю, актуальним викладом інформації, офіційністю, логічністю та аргументативністю. Ми підтвердили, що публіцистичний стиль мовлення представляє собою функціональний різновид літературної мови і широко вживається у різних сферах суспільного життя та його найважливішими функціями є інформаційна та впливова функція.

У нашій роботі ми проаналізували функціонування засобів вираження функціонально-семантичного поля поступки у французькій мові на граматичному та лексичному рівнях. Загалом на граматичному рівні нараховується 13 засобів вираження значення поступки. До них входять сполучники зі значенням поступки *bien que*, *encore que*, *quoique*, *sans que*, серед яких найчастотнішим є сполучник *bien que*. Дані сполучники можуть вживатися на початку або в середині складнопідрядного речення. Такі сполучники вводять приклади реалізації значення поступки, яке ми відносимо до мікрополя реально-поступливого значення, але також одночасно демонструють приклади, які реалізують значення поступки, яке відповідає мікрополю поступливо-можливого значення або мікрополю підсилювально-поступливого значення на підставі контексту.

Якщо ми розглянемо приклади функціонування поступки у реченнях, у яких задля її вираження використовуються спеціальні граматичні засоби, можемо дійти наступного висновку. Вираз *même si*, який використовується на початку речення, вводить приклад, що реалізує значення поступки, яке відносимо до мікрополя поступливо-можливого значення, але зустрічаються і речення у яких значення поступки належить до мікрополя підсилювально-поступливого значення, цю різницю помічаємо на підставі контексту.

Приклади, у яких ми бачимо функціонування займенникових виразів *où que, qui que, qu'où que, quel que*, які стоять у середині або наприкінці складного речення, в свою чергу, реалізують значення поступки, яке відноситься до мікрополя підсилювально-поступливого значення. Вираз *tout+adjectif+que*, який використовується на початку речення зі значенням поступки, реалізує його у межах мікрополя підсилювально-поступливого значення, яке характерне наявністю семи посилення. Приклади використання виразів *si+adjectif+que, quelque+adjectif+que* у публіцистичних текстах не зустрілись. Вираз *avoir beau+infinitif*, який використовується на початку складного речення, також вводить приклади реалізації значення поступки, які відносимо до мікрополя підсилювально-поступливого значення, спираючись на контекст.

Лексичні ж засоби вираження функціонально-семантичного поля поступки представлені наступними засобами французької мови: сполучником протиставлення *mais*, прислівниками *cependant, néanmoins, quand même* та виразами *au risque de, au mépris de, en dépit de, malgré, toujours est-il*. Прислівник *cependant* входить до складу простих речень та стоїть всередині речення. Приклади, у яких автор використовує даний прислівник, реалізують значення поступки, яке відносимо до мікрополя підсилювально-поступливого значення. Прислівник *néanmoins* вводить приклади речень, що реалізують значення поступки, яке ми відносимо до мікрополя реально-поступливого значення, так і до мікрополя підсилювально-поступливого значення, спираючись на контекст. Прислівник *quand même* у більшості випадків знаходиться у середині простого речення, яке вводить значення поступки, що відносимо до мікрополя підсилювально-поступливого значення. Сполучник протиставлення *mais* входить до складу простого речення, яке реалізує значення поступки, що належить до мікрополя реально-поступливого значення.

Далі аналіз прикладів, обраних з франкомовних видань, показав, що випадки функціонування прийменника *au risque de*, який стоїть на початку

простого речення, прислівникового виразу *au mépris de*, прийменникового виразу *en dépit de* та прийменника *malgré*, після яких обов'язково використовується іменник вводять приклади, які реалізують значення поступки, яке можна віднести до мікрополя реально-поступливого значення. До цього ж поля може належати і речення, у яких автор використовує вираз *toujours est-il*. Такого висновку ми доходимо завдяки контексту.

Керуючись методом контекстуального аналізу та отриманими даними, можна стверджувати, що функціонально-семантичне поле поступки у французькій мові у публіцистичних текстах, виражається у вигляді польової структури, зі своїм ядром та периферією. А конструкції, які допомогли реалізувати значення поступки, можна розділити на три категорії.

Конструкції, що належать до засобів вираження ФСП поступки на рівні мікрополя реально-поступливого значення (*bien que; sans que; quoique; encore que; cependant; mais; néanmoins; au risque de; au mépris de; en dépit de; malgré; toujours est-il*), мають на меті показати протиставлення реальної основи та фактичного наслідку, що здійснюється всупереч цій реальній основі та який є протилежним очікуваному результату; події головної частини відбуваються попри те, що можна було б очікувати, спираючись на зміст підрядного речення в межах складного речення;

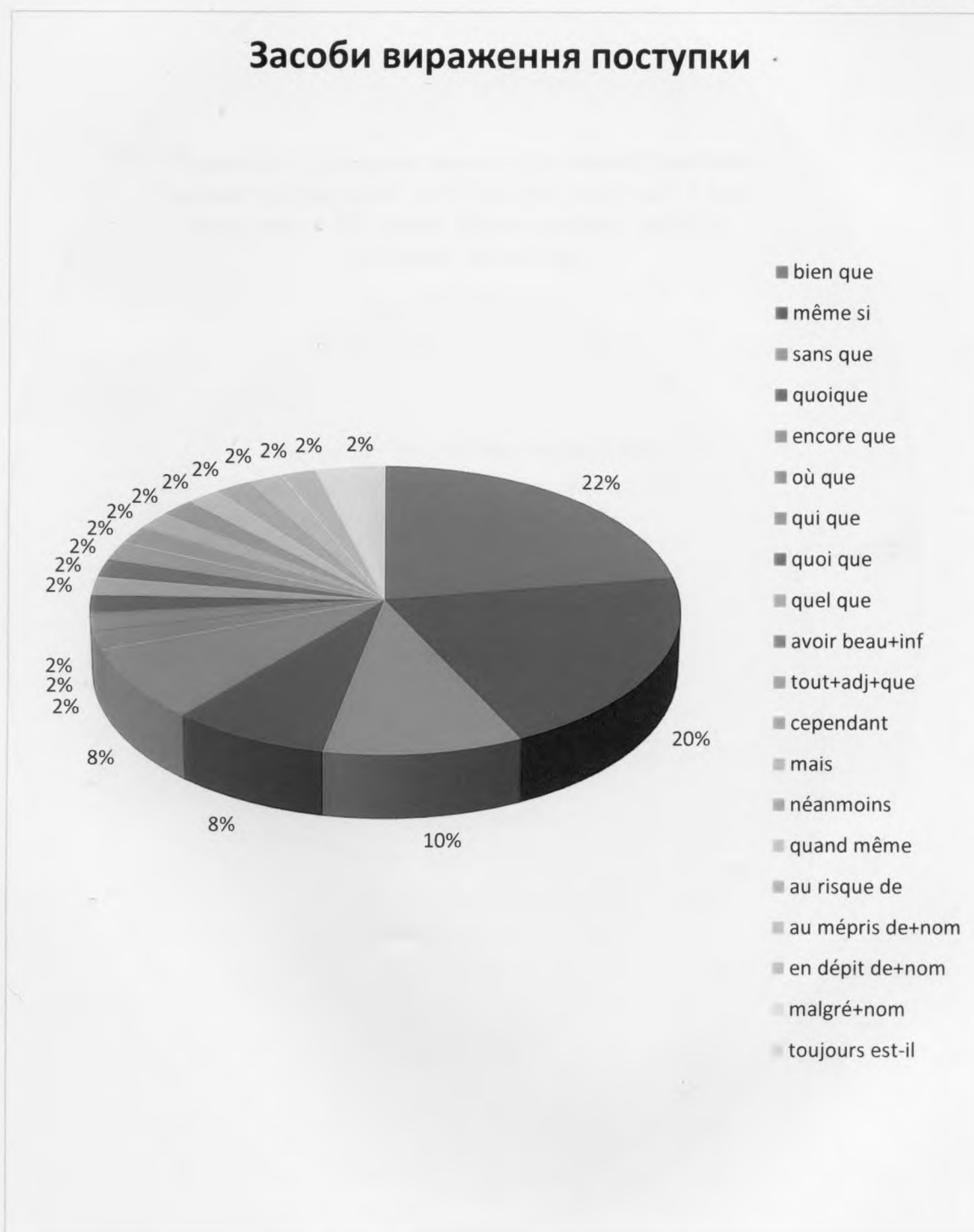
Конструкції, що належать до засобів вираження ФСП поступки на рівні мікрополя поступливо-можливого значення (*même si; bien que; encore que*) характеризуються наявністю семи припущення, яка накладається на значення поступливості. Подія-поступка виступає як припущення або умова, всупереч якій відбувається подіякомпонента-наслідку (результату).

Конструкції, що належать до засобів вираження ФСП поступки на рівні мікрополя підсилювально-поступливого значення (*où que; qui que; quoi que; quel que; tout + adj + que; avoir beau + inf; quand même; quoique; même si; cependant; néanmoins*) мають сему посилення, яка виражається у тому, що подія-поступка висвітлює підставу, яка мала б перешкоджати, але не дивлячись на високий рівень свого прояву, є недієвою.

Отримані результати дослідження схематично можна зобразити наступною діаграмою та малюнком для наочності. Загалом у роботі представлено 46 проаналізованих приклада.

Діаграма 3.3

Частотність використання засобів вираження поступки на граматичному та лексичному рівнях

Розподілення засобів вираження поступки граматичного та лексичного
рівнів на мікрополях різного значення

Мікрополе підсилювально-поступливого значення:
où que; qui que; quoi que; quel que ; tout + adj + que;
avoir beau + inf; quand même; *quoique*; *même si*;
cependant; *néanmoins*

Мікрополе поступливо-можливого
значення: *même si*; *bien que*; *encore que*

Мікрополе реально-
поступливого
значення:

bien que; sans que;
quoique; encore que;
cependant; mais;
néanmoins; au risque
de; au mépris de; en
dépit de; malgré;
toujours est-il

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Апресян В. Ю. Уступительность в языке и слова со значением уступки. *Вопросы языкознания*. 1999. № 5. С. 24-44.
2. Апресян В. Ю. Уступительность: механизмы образования и взаимодействия сложных значений в языке : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.19. Москва, 2015. 42 с.
3. Апресян В. Ю. Уступительность: языковые связи. *Сокровенные смыслы: сб. статей в честь Н.Д. Арутюновой* / под ред. Ю.Д. Апресяна. Москва : Языки славянской культуры, 2004. С. 255-266.
4. Апресян В. Ю. Семантический инвариант уступительности и смысловая структура уступительных слов. *Лингвистическая теория и толковая лексикография* / отв.ред. А.М. Молдован. Москва : Языки славянской культуры, 2003. С. 97-99.
5. Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка (стилистика декодирования). Москва : Просвещение, 1981. 295 с.
6. Бабайцева В. В. Русский язык. Синтаксис и пунктуация. Москва : Просвещение, 1979. 269 с.
7. Богомолова А. В. Уступительные конструкции с союзом «хотя» в современном русском литературном языке: автореф. дис. ... канд. филол. наук. Ленинград, 1955. 18 с.
8. Бондарко А. В. О грамматике функционально-семантических полей. *Известия Академии наук СССР. Серия литературы и языка*. Москва : Наука, 1984. Т. 43. № 6. С. 492-503.
9. Бондарко А. В. Теория функциональной грамматики: Введение, аспектуальность, временная локализованность, таксис : монография. Ленинград : Наука, 1987. 348 с.
10. Бондарко А. В. Функциональная грамматика. Ленинград : Наука, 1984. 136 с.

11. Вайрах Ю. В., Казорина А. В., Чугунова Н. Ю. Типология уступительных конструкций (на материале медиатекстов в современной публицистике). *Научный журнал КубГАУ*, № 127 (03), 2017. С. 1-12
12. Володина М. Н. СМИ как форма «общественного диалога». *Язык современной публицистики*: сб. ст. / сост. Г.Я. Солганик. 2-е изд., испр. Москва : Флинта, 2007. С. 31-43.
13. Гальперин И. Р. Стилистика английского языка. 2-е издание. Москва : Высшая школа, 1977. 334 с.
14. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. Москва : Наука, 1981. 139 с.
15. Гончар О. С. Публіцистичний дискурс та його функції. *Новітня філологія*. № 16 (36). Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2010. С. 31–33
16. Грамматика современного русского литературного языка. Москва : Наука, 1970. 768 с.
17. Донец Н. А. Сложные предложения с условно-уступительными конструкциями : учебное пособие. Рига : Изд-во Латвийского ун-та, 1975. 74 с.
18. Ефремова Т. Ф. Современный словарь русского языка три в одном: орфографический, словообразовательный, морфемный : около 20 000 слов, около 1200 словообразовательных единиц. Москва : АСТ, 2010. 699 с.
19. Здоровега В. И. *Теорія і методика журналістської творчості* : підручник. Львів : ПАІС, 2004. 268 с.
20. Золинова Е. В. Функционально-семантические особенности сложноподчиненных предложений уступительного типа в публицистическом стиле русского и английского языков : дисс. канд. филол. наук : 10.02.01. Кострома, 2009. 249 с.
21. Кайда Л. Г. Позиция автор в публицистике: стилистическая концепция. *Язык современной публицистики* : сб. ст. / сост. Г.Я. Солганик. 2-е изд., испр. Москва : Флинта, 2007. С. 58-66.

22. Кожина М. Н. Стилистика русского языка. Москва : Просвещение, 1977. 223 с.
23. Кройчик Л. Е. Система журналистских жанров. *Основы творческой деятельности журналиста* : учеб. для студ. вузов по спец. „Журналистика” / ред.-сост. С. Г. Корконосенко. Санкт-Петербург : Знание, СПБИНВЭСЭП, 2000. С. 125-167.
24. Кулешова А. В. Уступка как способ организации фонового диалога с читателем (на примере португальского языка). *Литературоведение. Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского*, № 2 (2), 2015. С. 121-125.
25. Кухаревич Н. Е. Сложноподчинённые предложения с уступительной придаточной частью в современном русском литературном языке. Москва : МГПИ, 1955. 16 с.
26. Лук'янова Т.Г. Об'єктивація гендерних стереотипів англомовними атрибутивними сполученнями, що позначають природні характеристики людини. *Вісник Житомирського державного університету. Філологічні науки*. 2007. № 39 С. 209-212. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/2431/1/209-212.pdf>. (дата звернення: 10.10.2019).
27. Максимов С. Е. Прагматические и структурно-семантические особенности текста международного договора (на материале англ. языка) : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Киев, 1984. 198 с.
28. Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська і українська мови). *Теорія та практика перекладацького аналізу*: навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Ленвіт, 2012. 203 с.
29. Мартиросьян Е. Г. Публицистический текст: сущность, специфика, функции. *Вестник Адыгейского государственного университета. Филология и искусствоведение*. 2011. № 2. С. 17-22. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/publitsisticheskiy-tekst-suschnost-spetsifika-funktsii/viewer>. (дата звернення: 25.09.2019).

30. Михайлин І. Л. Основи журналістики. Підручник. 5-те вид. перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 496 с.
31. Мусатова Г.А. Функционально-семантическое поле уступительности и его структура. *Филология и лингвистика в современном обществе* : материалы II Междунар. науч. конф., г. Москва, февраль 2014 г. Москва: Буки-Веди, 2014. 182 с.
32. Мусатова Г.А. Союз хотя как основное средство выражения уступительной семантики в сложноподчиненных предложениях. *Известия ВГПУ. Педагогические науки*. 2016. № 2 (271).
33. Мусатова Г. А. Семантика уступки: монография. Рязань : РВВДКУ, 2011. 185 с.
34. Мяосой Юань. Виды уступительных конструкций в СМИ: диалог автора с адресатом. *Русская речь*. № 1. Москва, 2012. С. 55-57.
35. Мяосой Юань. Способы выражения уступительных отношений в публицистическом стиле современного русского литературного языка : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01. Москва, 2012. С. 1-24.
36. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка. Под ред. проф. Л.И. Скворцова. 28-е изд. перераб. Москва : Мир и образование, 2014. 1376 с.
37. Поспелов Н.С. Мысли о русской грамматике: избранные труды. Изд. 2-е. Москва : УРСС, 2010. 184 с.
38. Приходько А.Н.. Таксономические параметры дискурса. *Язык. Текст. Дискурс* : научный альманах Ставропольского отделения РАЛЖ / под ред. проф. Г.Н. Манаенко. Вып. 7. Ставрополь : Изд-во СГПИ, 2009. С. 22-30
39. Прохоров Е.П. Исследуя журналистику: Теоретические основы, методология, методика, техника работы исследователя СМИ. Москва : РИП-Холдинг, 2006. 202 с.
40. Прохоров Е.П. Публицист и действительность. Москва : Изд-во МГУ, 1973. 317 с.
41. Русская грамматика. В 2 т. Т.1. Москва : Наука, 1980. 789 с.

42. Самарская Т. Б. Публицистический текст: сущность, специфика, функции. *Вестник Адыгейского государственного университета. Филология и искусствоведение.* 2011. № 2. С. 17-22. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/publitsisticheskiy-tekst-suschnost-spetsifika-funktsii/viewer>. (дата звернення: 25.09.2019).
43. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2011. 844 с.
44. Словник української мови: в 11 томах. Том 7. Київ : Наукова думка, 1976. С. 385.
45. Стрілецька С.В. Аналіз типології текстів з позиції перекладацького аналізу. *Молодий вчений.* 2017. № 12.1. С. 17-20. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/12.1/4.pdf> (дата звернення: 10.09.2019).
46. Теремова Р.М. Семантика уступительности и ее выражение в современном русском языке. Ленинград : ЛГПИ, 1986. 75 с.
47. Теремова Р.М. Функционально-семантическая типология конструкций обусловленности в современном русском языке : автореф. дисс. ... д-ра филол. наук : 10.02.01. Ленинград, 1988.
48. Теремова Р.М. К вопросу о субкатегоризации уступительных ситуаций в современном русском языке. *Грамматическая семантика слова и предложения*: уч. зап. Тартуского ун-та. Труды по русской и славянской филологии. Тарту : ТГУ, 1987. С. 47-61.
49. Тертычный А.А. Жанры периодической печати : учеб. пособ. Москва: Аспект Пресс, 2000. 312 с.
50. Толковый словарь русского языка : в 4 т. / под ред. Д.Н. Ушакова. Москва: Гос. изд-во иностр. и нац. слов, 1940. Т. 4. 1500 с.
51. Українська мова: Енциклопедія / редкол.: В.М. Русанівський, О.О. Тараненко, М.П. Зяблюк та ін. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2004. 824 с.
52. Austin John. Quand dire c'est faire. Seuil, Coll. Points, 1962. 208 p.

53. Chovelon Bernadette, Marie Barthe. Expression et Style: français de perfectionnement, Presses Universitaires de Grenoble, 2002. 152 p.
54. Dictionnaire français Larousse. URL: <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/concession/17904?q=la+concession#17778>. (дата звернення: 17.09.2019).
55. Letoublon Françoise. Pourtant, cependant, quoique, bien que. *Dérivation des expressions de l'opposition et de la concession*. CLF5, 1983. P. 85-110.
56. Valin R., Hirtle W., Lowe R. Leçons de linguistique de Gustave Guillaume 1946-1947 et 1947-1948. Québec - Paris : Presses de l'Université Laval, 1971. Vol. 14. P. 416. URL: https://books.google.com.ua/books?id=lZEbsGlhXg4C&pg=PA416&lpg=PA416&dq=mode+du+subjonctif+th%C3%A9orie&source=bl&ots=pGFNXQGfqv&sig=ACfU3U2yE7AlNrZdlkcSv5yCILPCCMGOLg&hl=en&sa=X&ved=2ahUKEwiG7_yg_8nmAhUF5aYKHSvwDu4Q6AEwB3oECAoQAQ#v=onepage&q=mode%20du%20subjonctif%20th%C3%A9orie&f=false. (дата звернення: 20.11.2019).
57. Searle J. Speech Acts. An essay in the philosophy of language. Cambridge : Cambridge University Press, 1969. 203 p.
58. Searle J. Indirect speech acte, in Cole P. & Morgan J.L. *SYNTAX AND SEMANTICS Speech Acts*. New York, 1975. P. 59-82.
59. Searle John A classification of illocutionary acts. *LANGUAGE AND SOCIETY*, 1976, P. 1-23.
60. Dictionnaire français Trésor URL: <https://www.cnrtl.fr/definition/concession>. (дата звернення: 17.09.2019).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

61. Aficia. "Clip "Je suis partout où que j'aïlle" : Lonepsi tente d'accepter son passé". URL: <https://www.aficia.info/actualite-musique/lonepsi/181244>. (дата звернення : 05.12.2019).

62. Audeyer G. "Pourquoi on adore les films de Noël même si on sait qu'ils sont nuls?". URL: <https://www.virginradio.fr/pourquoi-on-adore-les-films-de-noel-meme-si-on-sait-qu-ils-sont-nuls-a701636.html>. (дата звернення : 10.12.2019).
63. Azeroual S. "9 meilleures résolutions que les Marocains doivent considérer pour 2020". URL: <https://www.welovebuzz.com/9-meilleures-resolutions-que-les-marocains-doivent-considerer-pour-2020/>. (дата звернення : 07.12.2019).
64. Barthe M. "Les outils grammaticaux". URL: <https://www.yumpu.com/fr/document/view/16584406/les-outils-grammatical>. (дата звернення : 28.11.2019).
65. Belaïd L. "Affaire Vitaleco : la justice annule un dossier d'escroquerie aux 900 plaignants". URL: <https://www.lavoixdunord.fr/677820/article/2019-12-09/lille-la-justice-annule-un-dossier-d-escroquerie-aux-900-plaignants>. (дата звернення : 09.12.2019).
66. Bouchardon W. "Royaume-Uni : l'élection du siècle". URL: <https://lvsl.fr/royaume-uni-lelection-du-siecle/>. (дата звернення : 11.11.2019).
67. Brunet L. "Documentaire : "Danse avec les nuages" ou le portrait d'une géante de la voltige aérienne Catherine Maunoury". URL: <https://france3-regions.francetvinfo.fr/centre-val-de-loire/emissions/les-documentaires-centre/documentaire-danse-nuages-portrait-geante-voltige-aerienne-catherine-maunoury-1757671.html>. (дата звернення : 10.12.2019).
68. Cadorette S. "Les Texans en contrôle". URL: <https://www.journaldequebec.com/2019/12/16/les-texans-en-controle>. (дата звернення : 16.12.2019).
69. Callier C. "COUPE DU MONDE FÉMININE 2019 : LA FRANCE DOIT-ELLE FAIRE TOURNER FACE AU NIGÉRIA?". URL: <http://sport24.lefigaro.fr/football/coupe-du-monde-feminine/actualites/coupe-du-monde-feminine-2019-la-france-doit-elle-faire-tourner-face-au-nigeria-961873>. (дата звернення : 10.12.2019).

70. Charlebois S. "Dans les patates plus que jamais". URL: <https://www.lapresse.ca/debats/opinions/201912/14/01-5253772-dans-les-patates-plus-que-jamais.php>. (дата звернення : 15.12.2019).
71. Chovelon B. "Les outils grammaticaux". URL: <https://www.yumpu.com/fr/document/view/16584406/les-outils-grammatical>. (дата звернення : 10.12.2019).
72. Colpron S. "Discriminatoires, les gyms pour femmes?". URL: <https://www.lapresse.ca/actualites/201912/15/01-5253864-discriminatoires-les-gyms-pour-femmes.php>. (дата звернення : 16.12.2019).
73. Couillard K. "Même si son efficacité varie, le vaccin contre la grippe reste important". URL: <https://l-express.ca/meme-si-son-efficacite-varie-le-vaccin-contre-la-grippe-reste-important/>. (дата звернення : 09.12.2019).
74. Cuneo F. "Les appareils de cuisine Ikea, c'est bien?". URL: <http://www.cuk.ch/articles/5269/>. (дата звернення : 14.11.2019).
75. Delic M. "11 Bit Studios signe deux nouveaux projets chez Fool's Theory et Digital Sun". URL: <http://www.jeuxvideo.com/news/1159971/11-bit-studios-signe-deux-nouveaux-projets-chez-fool-s-theory-et-digital-sun.htm>. (дата звернення : 10.12.2019).
76. Delozier T. "Huawei : l'emprisonnement d'un ancien employé crée un vent de révolte en Chine". URL: <https://www.lesnumeriques.com/telephone-portable/huawei-l-emprisonnement-d-un-ancien-employe-cree-un-vent-de-revolte-en-chine-n144591.html>. (дата звернення : 09.12.2019).
77. Demers M. "Les gagnants et les perdants de l'année du box-office". URL: <https://www.journaldemontreal.com/2019/12/15/les-gagnants-et-les-perdants-de-lannee-du-box-office>. (дата звернення : 15.12.2019).
78. Domoina R. "Quelle tente de réception choisir pour son événement?". URL: <https://www.evenement.com/guides-professionnels/tente-reception-pour-evenement/>. (дата звернення : 16.12.2019).

79. Doyon M-E. "Jean Charest à la tête du Parti conservateur?". URL: <https://www.journaldequebec.com/2019/12/18/jean-charest-a-la-tete-du-parti-conservateur>. (дата звернення : 18.12.2019).
80. Facy C. "OM : Handicapé par l'UEFA, Marseille pourra quand même recruter cet hiver". URL: <https://footradio.com/presse/om-handicape-par-luefa-marseille-pourra-quand-meme-recruter-cet-hiver>. (дата звернення : 13.12.2019).
81. Fortin J-L. Tremblay J. "Les cellulaires: la nouvelle cible de prédilection des fraudeurs". URL: <https://www.tvanouvelles.ca/2019/12/10/les-cellulaires-la-nouvelle-cible-de-predilection-des-fraudeurs>. (дата звернення : 10.12.2019).
82. Franceinfo. "Je suis le premier artiste à manger l'art d'un autre artiste" : David Datuna qui a consommé la banane à 120 000 dollars s'explique". URL: https://www.francetvinfo.fr/culture/arts-expos/art-contemporain/je-suis-le-premier-artiste-a-manger-l-art-d-un-autre-artiste-david-datuna-qui-a-consomme-la-banane-a-120-000-euros-s-explique_3738457.html. (дата звернення : 10.12.2019).
83. Franceinfo. "La sud-africaine Zozibini Tunzi rentre dans l'histoire du concours Miss Univers". URL: <https://la1ere.francetvinfo.fr/mayotte/sud-africaine-zozibini-tunzi-rentre-histoire-du-concours-miss-univers-780171.html>. (дата звернення : 10.12.2019).
84. Gaudet T. "Masai Ujiri convoité par les Knicks : il y a plus de rumeurs que de ficelles au Madison Square Garden en ce moment". URL: <https://trashtalk.co/2019/12/09/masai-ujiri-convoite-par-les-knicks-il-y-a-plus-de-rumeurs-que-de-ficelles-au-madison-square-garden-en-ce-moment/>. (дата звернення : 09.12.2019).
85. Girard C. "Marie-Cécile, agricultrice à Angely : "Même si on essaie de prévoir l'imprévu dans un tableau, on vit constamment avec des avances de trésorerie". URL: https://www.lyonne.fr/angely-89440/actualites/marie-cecile-agricultrice-a-angely-meme-si-on-essaie-de-prevoir-limprevu-dans-un-tableau-on-vit-constamment-avec-des-avances-de-tresorerie_13706785/. (дата звернення : 15.12.2019).

86. Guertin L. "Cinq choses que vous ignorez peut-être sur Buick". URL: <https://www.journallenord.com/cinq-choses-que-vous-ignorez-peut-etre-sur-buick/>. (дата звернення : 05.12.2019).
87. Herrero O. "Un train «garanti» à Noël pour ceux qui avaient réservé... sauf pour un tiers des voyageurs". URL: <https://www.lefigaro.fr/social/un-train-garanti-a-noel-mais-pas-forcement-celui-que-vous-avez-reserve-20191217>. (дата звернення : 17.12.2019).
88. Kassir S. "Les 5 meilleures séries à suivre absolument sur Netflix en 2020". URL: <https://lematin.ma/express/2019/5-meilleures-series-2020-suivre-netflix/327788.html>. (дата звернення : 10.12.2019).
89. La Presse. "Une «caravane» d'Américains traverse la frontière pour de l'insuline". URL: <https://www.lapresse.ca/actualites/sante/201912/09/01-5253008-une-caravane-damericains-traverse-la-frontiere-pour-de-linsuline.php>. (дата звернення : 09.12.2019).
90. Lefebvre M. "Polytechnique Montréal: Quelle place accorde-t-on aux femmes aujourd'hui?". URL: <https://www.journaldemontreal.com/2019/12/06/polytechnique-montreal-quelle-place-accorde-t-on-aux-femmes-aujourd'hui>. (дата звернення : 06.12.2019).
91. Lortie M. "Personnalité de la semaine: Olivier Bernard". URL: <https://www.lapresse.ca/actualites/201912/08/01-5252876-personnalite-de-la-semaine-olivier-bernard.php>. (дата звернення : 08.12.2019).
92. Le Point. "Télécoms : comment les opérateurs gonflent vos factures sans votre accord". URL: https://www.lepoint.fr/video/telecoms-comment-les-operateurs-gonflent-vos-factures-sans-votre-accord-10-12-2019-2352189_738.php. (дата звернення : 10.12.2019).
93. Le Figaro avec AFP. "Instagram veut empêcher les moins de 13 ans de s'inscrire". URL: <https://www.lefigaro.fr/medias/instagram-veut-empêcher-les-moins-de-13-ans-de-s-inscrire-20191204>. (дата звернення : 04.12.2019).
94. Le Figaro et AFP agence. "Londres vend une tête de Toutankhamon au mépris de la colère du Caire". URL: <https://www.lefigaro.fr/culture/encheres/londres->

vend-une-tete-de-toutankhamon-au-mepris-de-la-colere-du-caire-20190704. (дата звернення : 28.11.2019).

95. Marlo-Plumauzille C. "«Même si Macron ne le veut pas, nous, on est là!»". URL: https://www.liberation.fr/debats/2019/12/18/meme-si-macron-ne-le-veut-pas-nous-on-est-la_1769981. (дата звернення : 18.12.2019).

96. 20 Minutes avec agence. "Boeing : 60 % des passagers veulent attendre avant de remonter à bord d'un 737 MAX". URL: <https://www.20minutes.fr/monde/2676211-20191216-boeing-60-passagers-veulent-attendre-avant-remonter-bord-737-max>. (дата звернення : 16.12.2019).

97. Morin S. "Les glaces se libèrent sur la rivière Chaudière". URL: <https://www.enbeauce.com/actualites/faits-divers/378320/les-glaces-se-liberent-sur-la-riviere-chaudiere>. (дата звернення : 10.12.2019).

98. Noël J. "Le budget de déneigement". URL: <https://www.journaldechambly.com/le-budget-de-deneigement/>. (дата звернення : 22.11.2019).

99. Nussbaum V. "Pour un Noël festif... et tactile". URL: <https://www.letemps.ch/opinions/un-noel-festif-tactile>. (дата звернення : 18.12.2019).

100. Sarramagnan-Souchier P. "Un gagnant du loto qui en perd la boule!". URL: <https://www.agoravox.fr/actualites/societe/article/un-gagnant-du-loto-qui-en-perd-la-219809>. (дата звернення : 10.12.2019).

101. Séguin F. "Des dizaines de personnalités espionnées sur leur téléphone". URL: <https://www.tvanouvelles.ca/2019/12/09/des-dizaines-de-personnalites-espionnees-sur-leur-telephone>. (дата звернення : 09.12.2019).

102. Senneville C. "Secteur public: la CAQ a-t-elle à cœur le bien-être des Québécois?". URL: <https://www.lapresse.ca/debats/opinions/201912/09/01-5253065-secteur-public-la-caq-a-t-elle-a-coeur-le-bien-etre-des-quebecois-.php>. (дата звернення : 10.12.2019).

103. Toussaint T. "À 2.452€ par mois, la maison de retraite coûte plus cher que la pension minimale". URL: <https://5minutes.rtl.lu/actu/luxembourg/a/1442721.html>. (дата звернення : 11.12.2019).

104. TVA Sports. "Ryan Poehling a ajouté une corde à son arc". URL: <https://www.journaldemontreal.com/2019/12/10/ryan-poehling-a-ajoute-une-corde-a-son-arc-1>. (дата звернення : 10.12.2019).

105. Soulay C. "Costa Rica : quel est le secret des centenaires du Guanacaste?". URL: <https://www.nationalgeographic.fr/voyage/2019/12/costa-rica-quel-est-le-secret-des-centenaires-du-guanacaste>. (дата звернення : 18.12.2019).

106. Stassi F. "En dépit du réchauffement climatique, le sapin de Noël naturel tient bon". URL: <https://www.usinenouvelle.com/article/en-depit-du-rechauffement-climatique-le-sapin-de-noel-naturel-tient-bon.N911429>. (дата звернення : 12.12.2019).

107. Vachon M. "Antoine Bibeau opéré à la hanche : un choix déchirant, mais nécessaire". URL: <https://www.lanouvelle.net/2019/12/10/antoine-bibeau-opere-a-la-hanche-un-choix-dechirant-mais-necessaire/>. (дата звернення : 10.12.2019).

RÉSUMÉ

Le sujet de notre recherche est le champ fonctionnel et sémantique de la concession réalisé dans le discours journalistique du français contemporain.

L'objet d'étude est le champ fonctionnel et sémantique de la concession du français contemporain considéré comme une structure polycentrique constituée de trois microchamps en interaction les uns avec les autres dont les constituants sont unis par un ensemble de caractéristiques sémantiques, de formes et de contenus particuliers.

L'objectif est de révéler et de décrire les moyens grammaticaux et lexicaux de l'expression de la concession employés dans des articles journalistiques et d'analyser leurs significations en tant qu'éléments du champ fonctionnel et sémantique de la concession.

Le discours journalistique se réalise dans l'acte d'échange interactionnel entre deux partenaires – le journaliste et le lecteur. Cet échange se produit par l'auteur qui observe les faits en présentant son propre jugement qui évoque l'utilisation de la concession. La concession qui est utilisée dans le discours journalistique se rapporte à un ou plusieurs microchamps grâce à sa valeur de la concession qui se révèle dans le texte grâce au contexte.

La notion de la concession est exprimée par les moyens grammaticaux et lexicaux de la langue française dont les valeurs se forment sous l'influence d'un certain nombre de critères contextuels.

***Mots-clés:** la concession, le discours journalistique, les moyens grammaticaux de l'expression de la concession, les moyens lexicaux de l'expression de la concession, la valeur de l'emploi des moyens divers.*

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**

Я, Резчикова Наталя Михайлівна, студентка 2 курсу, форми навчання денної, факультету іноземної філології, спеціальність 035 Філологія, адреса електронної пошти natalia.rezchikova@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Функціонально-семантичне поле поступки у сучасній французькій мові (на матеріалі публіцистичних текстів)» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата 08.01.2020

Підпис Р. Резчикова

ПІБ (студент) Резчикова Н.М.